Univerzita Pardubice

Fakulta ekonomicko-správní

Analýza využití dlouhodobého hmotného majetku vybraného podniku

Lucie Tesáková

Bakalářská práce
2017

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: **2016/2017**

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení:	**Lucie Tesáková**
Osobní číslo:	**E14416**
Studijní program:	**B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor:	**Ekonomika a provoz podniku**
Název tématu:	**Analýza využití dlouhodobého hmotného majetku vybraného podniku**
Zadávající katedra:	**Ústav podnikové ekonomiky a managementu**

Zásady pro vypracování:

Cílem práce je analyzovat využití dlouhodobého hmotného majetku a doporučit opatření pro zlepšení stavu.

Osnova:
- Rozvaha podniku, aktiva a pasiva.
- Členění aktiv, dlouhodobý hmotný majetek.
- Analýza extenzivního, intenzivního a komplexního využití dlouhodobého hmotného majetku.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: **min. 35 stran**

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

KOŽENÁ, M., Podniková ekonomika: distanční opora. Vyd. 2. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2010, 115 s. ISBN 978-80-7395-313-3.
SYNEK, M., Manažerská ekonomika. 5. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Grada, 2011. 471 s. ISBN 978-80-247-3494-1.
SYNEK, M., KISLINGEROVÁ, E., Podniková ekonomika. 5. přeprac. a dopl. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010. 445 s. ISBN 978-80-7400-336-3.
SYNEK, M., KOPKÁNĚ, H., KUBÁLKOVÁ, M., Manažerské výpočty a ekonomická analýza. Vyd. 1. Praha: C. H. Beck, 2009. 301 s. ISBN 978-80-7400-154-3.
ŠTOHL, P., Učebnice účetnictví 2011: pro střední školy a veřejnost. 12., upr. vyd. Znojmo: Pavel Štohl, 2011. ISBN 978-80-87237-35-9.

Vedoucí bakalářské práce: **PaedDr. Alexandr Šenec**
Ústav podnikové ekonomiky a managementu

Datum zadání bakalářské práce: **4. září 2016**

Termín odevzdání bakalářské práce: **28. dubna 2017**

doc. Ing. Romana Provazníková, Ph.D.
děkanka

L.S.

doc. Ing. Marcela Kožená, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 4. září 2016

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 9/2012, bude práce zveřejněna v Univerzitní knihovně a prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 28. 4. 2017 Lucie Tesáková

PODĚKOVÁNÍ

Touto cestou bych ráda poděkovala svému vedoucímu práce PaedDr. Alexandru Šencovi, za jeho odbornou pomoc a cenné rady, které mi velmi pomohly při zpracování bakalářské práce. Dále bych ráda poděkovala Ing. Ireně Žemličkové, vedoucí ekonomického úseku, Ing. Zdeňku Taláckovi, vedoucímu výrobního úseku a vedení společnosti T M T spol. s r. o. Chrudim za poskytnuté informace a za pomoc při zpracování bakalářské práce. Poděkování patří i mé rodině za podporu po dobu mého studia.

ANOTACE

Tato bakalářská práce se zabývá analýzou využívání dlouhodobého hmotného majetku společnosti T M T spol. s r. o. Chrudim. V teoretické části se autorka zaměří na rozvahu, charakteristiku dlouhodobého hmotného majetku, ukazatele využití aktiv, výrobní činnosti a teoretické poznatky o podniku. V praktické části autorka popíše společnost T M T spol. s r. o. Chrudim, provede analýzu extenzivního, intenzivního a komplexního využití dlouhodobého hmotného majetku v období mezi roky 2011 až 2015. V závěru autorka uvede shrnutí analýzy využívání DHM a navrhne doporučení pro společnost.

KLÍČOVÁ SLOVA

rozvaha, analýza, intenzivní využití strojů, extenzivní využití strojů, komplexní využití strojů, dlouhodobý hmotný majetek

TITLE

Analysis of the use of tangible fixed assets of the chosen company

ANNOTATION

This thesis is focuses on analysis of use of tangible fixed assets in company T M T spol. s r. o. Chrudim. In theoretical part autor is focuses in balance sheet, characteristic of tangible fixed assets, asset utilization ratios and theoretic information about company. The practical part describes T M T spol. s r. o. Chrudim, an analysis of extensive, intensive and comprehensive utilization of tangible fixed assets in the period from 2011 to 2015. The conclusion is dedicated to results of analysis and authoress proposes suitable recommendations for company.

KEYWORDS

balance sheet, analysis, intensive use of machinery, extensive use of machinery, complex use of machinery, tangible fixed assets

OBSAH

ÚVOD **12**
1 ROZVAHA **13**
1.1 Aktiva 14
1.2 Pasiva 15
2 ČLENĚNÍ AKTIV **16**
2.1 Dlouhodobá (fixní) aktiva 16
2.1.1 Dlouhodobý hmotný majetek 17
2.1.2 Odpisy 17
2.1.3 Dlouhodobý nehmotný majetek 18
2.1.4 Dlouhodobý finanční majetek 18
2.2 Oběžná aktiva 19
2.3 Přechodná aktiva 19
3 UKAZATELÉ VYUŽITÍ AKTIV **21**
3.1Extenzivní využívání aktiv 21
3.2 Intenzivní využívání aktiv 21
3.3 Komplexní využívání aktiv 21
4 VÝROBNÍ ČINNOST **22**
4.1 Výrobní proces 22
4.2 Plánování výroby 23
4.2.1 Výrobní program 23
4.2.2 Výrobní faktory 24
4.2.3 Zakázka 24
4.2.5 Výrobní kapacita 24
4.2.6 Časový fond 25
4.2.7 Časový efektivní fond pracoviště 25
4.3 Charakteristika podniku 26
4.3.1 Společnost s ručením omezeným 26
5 SEZNÁMENÍ S VYBRANÝM PODNIKEM **28**
5.1 Informace z obchodního rejstříku 29
5.2 Hospodářské výsledky 30
5.3 Zaměstnanci 32

5.4 Organizační struktura 33
5.5 Výrobní program 34
6 AKTIVA PODNIKU 35
6.1 Přehled aktiv 35
6.2 Dlouhodobý hmotný majetek – Strojní zařízení 37
7 EXTENZIVNÍ VYUŽÍVÁNÍ DLOUHODOBÉHO HMOTNÉHO MAJETKU 43
7.1 Výroba v dílně č. 1 44
7.2 Výroba v dílně č. 2 47
8 INTENZIVNÍ VYUŽÍVÁNÍ DLOUHODOBÉHO HMOTNÉHO MAJETKU 51
8.1 Výroba v dílně č. 1 51
8.2 Výroba v dílně č. 2 54
9 KOMPLEXNÍ VYUŽÍVÁNÍ DLOUHODOBÉHO HMOTNÉHO MAJETKU 57
9.1 Výroba v dílně č. 1 57
9. 2 Výroba v dílně č. 2 59
10 SHRUNUTÍ 62
10.1 Extenzivní využívání 63
10.2 Intenzivní využívání 63
10.3 Komplexní využívání 63
11 DOPORUČENÍ 64
ZÁVĚR 65
POUŽITÁ LITERATURA 66

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek č. 1: Struktura rozvahy 14
Obrázek č. 2: Struktura majetku podniku 16
Obrázek č. 3: Koloběh oběžného majetku 19
Obrázek č. 4: Fotografie společnosti T M T spol. s r. o. Chrudim 28
Obrázek č. 5: Grafické znázornění celkových výnosů a provozního VH za sledované období 31
Obrázek č. 6: Grafické znázornění počtu zaměstnanců za sledované období 32
Obrázek č. 7: Organizační struktura společnosti T M T spol. s r. o. Chrudim 33
Obrázek č. 8: Pásový dopravník 35
Obrázek č. 9: Válečkový dopravník 34
Obrázek č. 10: Překladač 36
Obrázek č. 11: Vynášecí dopravník 34
Obrázek č. 12: Obrobna 40
Obrázek č. 13: Zámečnická dílna 38
Obrázek č. 14: Horizontální frézka 42
Obrázek č. 15: Soustruh 40
Obrázek č. 16: Fréza 42
Obrázek č. 17: Pásová pila na kov 40
Obrázek č. 18: Kotoučová pila 42
Obrázek č. 19: Laser 40
Obrázek č. 20: Zakružovací stroj 43
Obrázek č. 21: Boschert 41
Obrázek č. 22: Ohraňovací lis 43
Obrázek č. 23: Brousicí stroj 41
Obrázek č. 24: Hydraulické prostřihovadlo 43
Obrázek č. 25: CNC hydraulický ohraňovací lis 41
Obrázek č. 26: Grafické znázornění extenzivního využití strojů v dílně č. 1 – maximální hodnota s trendem 46
Obrázek č. 27: Grafické znázornění extenzivního využití strojů v dílně č. 1 – minimální hodnota s trendem 46
Obrázek č. 28: Grafické znázornění extenzivního využití strojů v dílně č. 2 – maximální hodnota s trendy 49
Obrázek č. 29: Grafické znázornění extenzivního využití strojů v dílně č. 1 – minimální hodnota s trendem 49
Obrázek č. 30: Grafické znázornění intenzivního využití strojů v dílně č. 1 – maximální hodnota s trendy 52
Obrázek č. 32: Grafické znázornění intenzivního využití strojů v dílně č. 2 – maximální hodnota s trendy 55
Obrázek č. 33: Grafické znázornění intenzivního využití strojů v dílně č. 2 – minimální hodnota s trendy 55
Obrázek č. 34: Grafické znázornění komplexního využití strojů v dílně č. 1 – maximální hodnota s trendy 58

Obrázek č. 35: Grafické znázornění komplexního využití strojů v dílně č. 1 – minimální hodnota s trendy 58
Obrázek č. 36: Grafické znázornění komplexního využití strojů v dílně č. 2 – maximální hodnota s trendem 60
Obrázek č. 37: Grafické znázornění komplexního využití strojů v dílně č. 2 – minimální hodnota s trendem 60

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1: Hospodářské výsledky (v tis. Kč) 30
Tabulka č. 2: Počet zaměstnanců 32
Tabulka č. 4: Aktiva podniku (v tis. Kč) 35
Tabulka č. 5: Dlouhodobý hmotný majetek (v tis. Kč) 36
Tabulka č. 6: Strojní zařízení dílny č. 1 37
Tabulka č. 7: Strojní zařízení dílny č. 2 37
Tabulka č. 8: Počty pracovních dnů ve sledovaném období 43
Tabulka č. 9: Extenzivní využívání DHM v dílně č. 1 mezi lety 2011 až 2015 (v %) 44
Tabulka č. 10: Extenzivní využívání DHM v dílně č. 2 mezi lety 2011 až 2015 (v %) 47
Tabulka č. 11: Intenzivní využívání DHM v dílně č. 1 mezi lety 2011 až 2015 (v %) 51
Tabulka č. 12: Intenzivní využívání DHM v dílně č. 2 mezi lety 2011 až 2015 (v %) 54
Tabulka č. 12: Komplexní využívání DHM v dílně č. 1 mezi lety 2011 až 2015 (v %) 57
Tabulka č. 12: Komplexní využívání DHM v dílně č. 2 mezi lety 2011 až 2015 (v %) 59
Tabulka č. 13: Celkové využití DHM v dílně č. 1 mezi lety 2011 až 2015 (v %) 62
Tabulka č. 14: Celkové využití DHM v dílně č. 2 mezi lety 2011 až 2015 (v %) 62

SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK

aj.	a jiný
č.	číslo
d	počet pracovních dní
DHM	dlouhodobý hmotný majetek
f_{ed}	časový efektivní fond pracoviště
g	počet vzájemně zaměnitelných pracovišť
h	počet hodin jedné směny
Kč	Koruna česká
k_e	koeficient extenzivní
k_i	koeficient intenzivní
k_k	koeficient komplexní
m^2	metry čtvereční
mm	milimetr
např.	například
OPPI	Operační program Podnikání a inovace
Sb.	Sbírka zákonů
spol. s r. o.	společnost s ručením omezeným
tis	tisíc
tj.	to je
USA	Spojené státy americké
VH	výsledek hospodaření
z	% nevyhnutelných ztrát
ZP	zákoník práce
σ	směnnost

ÚVOD

Tato bakalářská práce se bude zabývat analýzou využití dlouhodobého hmotného majetku společnosti T M T spol. s r. o. Chrudim. Autorka bude hodnotit DHM této společnosti z hlediska extenzivního, intenzivního a komplexního využití.

V teoretické části se autorka zaměří na rozvahu a její strukturu, aktiva a pasiva, členění aktiv a ukazatele využití aktiv. Dále rozebere charakteristiku dlouhodobého hmotného majetku, tedy hlavního obsahu praktické části. Autorka také uvede kritéria pro posuzování práce a teoretické poznatky o podniku a výrobní činnosti.

V praktické části bakalářské práce autorka představí společnost T M T spol. s r. o. Chrudim, uvede hospodářské výsledky společnosti, organizační strukturu, údaje o zaměstnancích společnosti a výrobní program. Dále předloží přehled aktiv a popis jednotlivých strojů a strojních zařízení. Následně provede analýzu extenzivního, intenzivního a komplexního využití strojů.

Cílem práce je analyzovat využití dlouhodobého hmotného majetku a doporučit opatření pro zlepšení stavu.

1 ROZVAHA

Rozvaha (neboli bilance) patří mezi základní účetní výkazy. Obsah, forma a rozsah rozvahy jsou určeny účetními standardy. České účetní standardy jsou účetní standardy, které se používají v Česku a obsahují pravidla, jimiž se organizace řídí při vedení finančního účetnictví a sestavování účetní závěrky. Je to jakási norma, kterou účetní jednotky dodržují, aby došlo k souladu při používání účetních metod. Navazují na Zákon o účetnictví (č. 563/1991 Sb.) a Prováděcí vyhlášky k zákonu o účetnictví.

Rozvaha udává přehled o majetku firmy (aktivech) a zdrojích jeho krytí (pasivech) v peněžním vyjádření k určitému dni, a tak umožňuje posoudit finanční situaci podniku.

Charakterizuje podnik z hlediska majetkové (uvádí podobu majetku podniku a jeho peněžní stav) a kapitálové struktury (dává představu o tom, z jakých zdrojů byl majetek pořízen). Můžeme vytvořit tři typy rozvahy – počáteční, konečnou (výroční) a mimořádnou.

Počáteční rozvaha představuje stav aktiv a pasiv k prvnímu dni daného účetního období. Představuje takový majetek, který může účetní jednotka v následujícím období používat. Základní zásadou při sestavení počáteční rozvahy je to, aby počáteční zůstatky účtů navazovaly na konečné zůstatky účtů, jimiž se předchozí období uzavíralo. Toto pravidlo platí i pro podrozvahové účty.

Konečná rozvaha představuje stav kapitálu po uskutečnění hospodářské činnosti v daném účetním období. Tím se rozumí dvanáct nepřetržitě po sobě jdoucích kalendářních měsíců. Sestavuje se na konci účetního období.

V některých případech (např. změna právní formy podniku, fúze, rozdělení podniku, likvidace, konkurz, vyrovnání) je potřeba sestavit mimořádnou rozvahu. Ta se sestavuje stejným způsobem jako rozvaha konečná, avšak za jiné účetní období, nežli je dvanáct po sobě jdoucích kalendářních měsíců.

„Konstrukce rozvahy by měla být taková, aby přehledně ukazovala, co podnik vlastní, tj. strukturu majetku podniku, z jakých zdrojů svůj majetek pořídil, tj. strukturu kapitálu, jaká je jeho finanční situace, stupeň jeho zadlužení a likvidity aj.“ [1]

[1] *SYNEK, Miloslav. Manažerská ekonomika. 5., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Grada, 2011. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-3494-1, str. 62.*

Základní funkcí rozvahy je přehledné uspořádání veškerého majetku podniku a jeho zdrojů financování. „Kromě vyjádření stavu majetku a zdrojů financování má rozvaha další funkci, a to umožňuje zjistit hospodářský výsledek (zisk nebo ztrátu), který lze vypočítat jako rozdíl mezi součtem aktiv a dosud známých pasiv (tj. bez zisku).“ [2]

ROZVAHA	
AKTIVA	PASIVA
I. Dlouhodobá aktiva 1. Hmotný majetek 2. Nehmotný majetek 3. Finanční majetek dlouhodobé povahy	I. Vlastní kapitál 1. Základní kapitál 2. Rezervní, účelové fondy 3. Výsledek min. let: nerozdělený zisk (+) neuhrazená ztráta (-) 4. Zisk/ztráta běž. období
II. Oběžná aktiva 1. Zásoby 2. Pohledávky 3. Finanční majetek krátkodobé povahy 4. Peněžní prostředky	II. Závazky - splatné do 1 roku - splatné nad 1 rok III. Rezervy
III. Přechodná aktiva	IV. Přechodná pasiva
Aktiva celkem	Pasiva celkem

Obrázek č. 1: Struktura rozvahy

Zdroj: KOVANICOVÁ, Dana. Abeceda účetních znalostí pro každého, str. 16.

1.1 Aktiva

Aktiva lze charakterizovat jako majetek podniku, který subjekt vlastní a který mu v budoucnu přinese ekonomický výnos, setříděný dle jednotlivých druhů. Je to souhrn peněz, věcí, pohledávek a ostatních majetkových hodnot, které náleží podnikateli a slouží mu k podnikání. Předpokládá se u nich, že přinesou společnosti budoucí ekonomický užitek.

V rozvaze jsou uvedena na levé straně, a jsou rozdělena do čtyř skupin dle likvidity od nejméně po nejvíce likvidní. Likvidita je schopnost podniku uhradit splatné závazky.

Na pravé straně jsou proti nim uvedena pasiva. Obecně platí, že součet aktiv podniku, vyjádřených v penězích, se musí rovnat součtu všech pasiv, protože jde o tentýž majetek, na

[2] *ŠTOHL, Pavel. Učebnice účetnictví 2011: pro střední školy a veřejnost. 12., upr. vyd. Znojmo: Pavel Štohl, 2011. ISBN 978-80-87237-35-9, str. 38.*

který se účetnictví dívá ze dvou různých pohledů. Toto pravidlo se nazývá základní bilanční rovnice.

1.2 Pasiva

Pasiva v účetní rozvaze vyjadřují zdroje krytí aktiv účetního subjektu. Podávají informaci o tom, z jakých prostředků byla aktiva pořízena. Stejně jako aktiva jsou i pasiva součástí účetního výkazu – rozvahy. I zde tedy musí platit pravidlo bilanční rovnice.

Pasiva neboli kapitál podniku, členíme do dvou skupin – vlastní kapitál a cizí zdroje. Vlastní kapitál do podniku vkládá sám účetní subjekt. Cizí zdroje poskytuje věřitel, např. banka.

Do vlastního kapitálu patří:

- základní kapitál,
- fondy ze zisku,
- výsledek hospodaření minulých let,
- výsledek hospodaření běžného účetního období.

Do cizích zdrojů zahrnujeme:

- rezervy,
- dlouhodobé závazky,
- krátkodobé závazky,
- dohadné účty pasivní a časové rozlišení pasivní,
- dlouhodobé úvěry,
- krátkodobé úvěry.

2 ČLENĚNÍ AKTIV

Následující kapitola se bude věnovat podrobnějšímu členění aktiv.

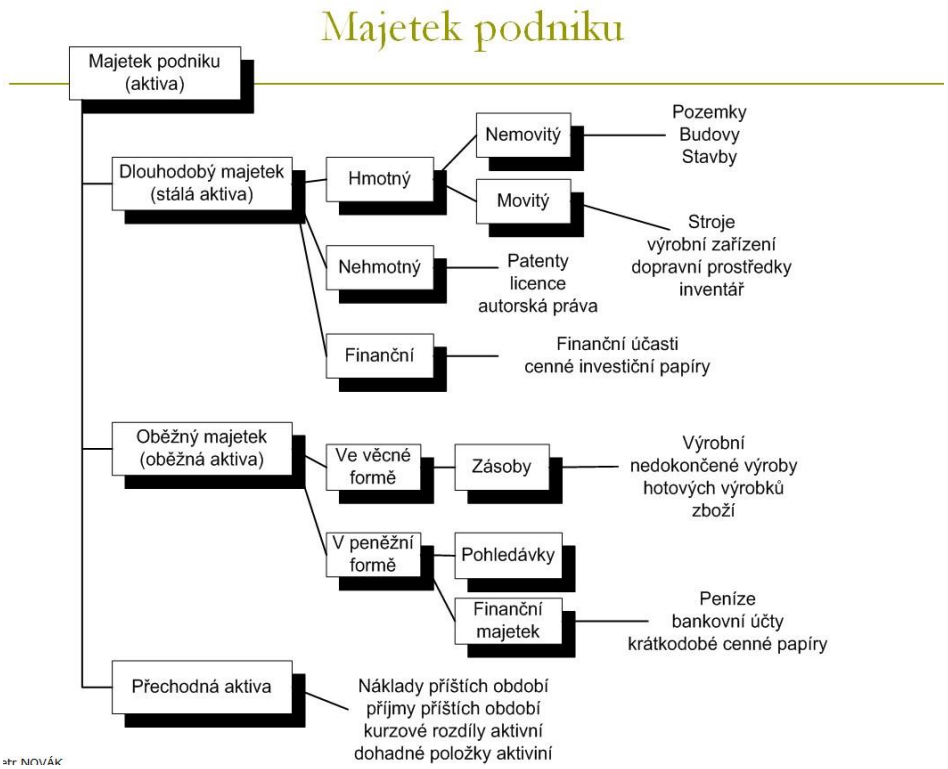

Obrázek č. 2: Struktura majetku podniku

Zdroj: www.zadani-seminarky.cz/preview/1/02/bddbcdda30dec8bad106/006690_1.jpg

2.1 Dlouhodobá (fixní) aktiva

„Dlouhodobý (neoběžný) majetek, označovaný v rozvaze jako stálá aktiva, je v podniku využíván dlouhou dobu (obvykle déle než 1 rok), tvoří podstatu jeho majetkové struktury, není získáván za účelem dalšího prodeje“.[3] Stálá aktiva zůstávají v účetní jednotce po dobu delší než 1 rok a postupně se opotřebovávají, což účetní jednotka vyjadřuje odpisy. Dlouhodobý majetek členíme do tří základních skupin:

- dlouhodobý hmotný majetek,
- dlouhodobý nehmotný majetek,
- dlouhodobý finanční majetek.

[3] *KOŽENÁ, Marcela. Podniková ekonomika: distanční opora. Vyd. 2. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2010, 115 s. ISBN 978-80-7395-313-3, str. 7.*

2.1.1 Dlouhodobý hmotný majetek

Dlouhodobý hmotný majetek je u řady podniků, především u výrobních, podstatnou položkou aktiv.

„Dlouhodobý hmotný majetek je takový majetek, který je fyzicky zhmotněn a většinou v podniku slouží dlouhou dobu a postupně se (až na výjimky) opotřebovává (znehodnocuje); pořizovací cena jeho položek je obvykle vyšší než 40 000 Kč. Jsou to budovy, stavby, stroje, výrobní zařízení, přístroje, inventář, dopravní prostředky aj., v zemědělství základní stádo, trvalé porosty. Tento majetek je odpisovaným majetkem. Některý dlouhodobý hmotný majetek se používá dlouhou dobu, aniž by se znehodnotil, např. pozemky, umělecká díla, zlato aj.; ten je majetkem neodpisovaným. V praxi se dlouhodobý majetek člení na movitý majetek (movitosti), který lze přemisťovat (stroje, výrobní zařízení, dopravní prostředky), a nemovitý majetek (nemovitosti), který přemisťovat nelze (pozemky, trvalé budovy).

Dlouhodobý hmotný majetek se nespotřebovává najednou, nýbrž postupně se opotřebovává a znehodnocuje (kromě pozemků, uměleckých děl atd.) a úměrně tomuto postupnému opotřebovávání přenáší svou hodnotu ve formě odpisů do nákladu podniku.“ [4]

2.1.2 Odpisy

Dlouhodobý hmotný majetek se při užívání postupně opotřebovává, jeho hodnota se snižuje. Opotřebení může být buď fyzické, nebo morální. Finančnímu vyjádření tohoto opotřebení majetku říkáme odpisy. Jednotlivé odpisy se postupně sčítají a jejich souhrny se nazývají oprávky. Jestliže od pořizovací ceny odečteme oprávky, vyjde zůstatková cena.

Podle zákona o daních z příjmů č. 586/1992 Sb. je hranice pro odepisování dlouhodobého hmotného majetku stanovena výší 40 000 Kč a u dlouhodobého nehmotného majetku výší 60 000 Kč.

Rozlišujeme dva typy odpisů, a to účetní a daňové. Účetní odpisy se účtují během roku do nákladů a zohledňují reálné opotřebení majetku. Daňové odpisy se neúčtují, jsou podkladem pro výpočet daně z příjmů. Účetní jednotka při výpočtu daně porovná výši účetních a daňových odpisů, vzniklý rozdíl buď zvyšuje, nebo snižuje základ daně.

[4] *SYNEK, Miloslav a Eva KISLINGEROVÁ. Podniková ekonomika. 6., přeprac. a dopl. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2015. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7400-274-8, str. 145.*

V případě technického zhodnocení majetku (např. vestavby, rekonstrukce, modernizace) se zvyšuje vstupní cena dlouhodobého majetku. Toto zhodnocení však musí být vyšší než 40 000 Kč.

Některý majetek je z odepisování vyloučen úplně. Jsou to například pozemky, umělecká díla či kulturní předměty.

2.1.3 Dlouhodobý nehmotný majetek

Tento majetek představuje podskupinu majetku, který nemá hmotný charakter. I tento majetek musí účetní jednotka postupně odepisovat.

„Dlouhodobý nehmotný majetek tvoří za úplatu získaná různá oprávnění, jako jsou patenty, licence, autorská a vydavatelská práva, nehmotné výsledky výzkumu a vývoje, dále software, obchodní značka firmy, popř. tzv. goodwill (dobré jméno firmy); zahrnují se sem i náklady na založení podniku. Povinně se sem zařazují položky, jejichž cena je vyšší než 60 000 Kč.“ [5]

2.1.4 Dlouhodobý finanční majetek

Dlouhodobý finanční majetek se na rozdíl od dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku vyskytuje v rozvahách méně často.

Mezi dlouhodobý finanční majetek zahrnujeme například podíly účetního subjektu v jiných podnicích, akcie, dluhopisy, cenné papíry se splatností delší než 1 rok, které podnik nakoupil jako dlouhodobou investici. Na rozdíl od dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku se neodepisuje a nemá stanovenou minimální cenu.

Společnost prostřednictvím dlouhodobého finančního majetku zhodnocuje svoje volné finance, které v krátkém časovém období nebude potřebovat.

[5] *SYNEK, Miloslav a Eva KISLINGEROVÁ. Podniková ekonomika. 6., přeprac. a dopl. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2015. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7400-274-8, str. 145.*

2.2 Oběžná aktiva

Do oběžných aktiv neboli krátkodobého majetku zahrnujeme zásoby, pohledávky a krátkodobý finanční majetek, jehož délka použitelnosti není vyšší než 1 rok. Je charakteristický tím, že neustále mění svoji podobu. Tento cyklus je nazýván koloběh oběžného majetku. Zahrnuje jednotlivé fáze, během nichž probíhá nákup zásob za určitou výši finančních prostředků. V podniku se tyto zásoby zhodnotí, čímž se ze vstupů stane výstup, který se dále prodává. Tím získá finanční subjekt opět finanční prostředky.

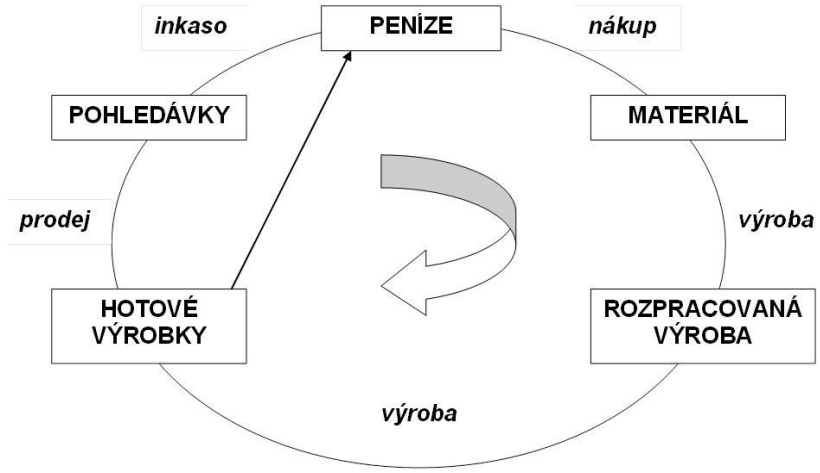

Obrázek č. 3: Koloběh oběžného majetku

Zdroj: http://images.slideplayer.cz/10/2806381/slides/slide_4.jpg

„Výpočty vztahující se k jednotlivým druhům oběžného majetku jsou mnohdy i nedílnou součástí podnikových finančních analýz a považují se tak za tzv. finanční ukazatele. Jedná se zejména o ukazatele aktivity, tj. konkrétně o „dobu obratu“ a o „obratovost“ oběžných aktiv. Doba obratu představuje délku jedné obrátky vyjádřenou ve dnech, jinak řečeno, za jak dlouho se v daném období vložené peněžní prostředky přemění zpět na peněžní prostředky. Obratovost naopak představuje počet obrátek, tj. kolikrát za dané období se vložené peněžní prostředky přemění zpět na peněžní prostředky (viz koloběh oběžného majetku). Z toho tedy plyne, že je vždy preferována minimální doba obratu oběžných aktiv a na druhou stranu jejich maximální obratovost.“[6]

2.3 Přechodná aktiva

Přechodná aktiva, též nazývaná jako ostatní aktiva, zahrnují účty časového rozlišení, a to náklady příštích období, komplexní náklady příštích období a příjmy příštích období.

[6] *Testy z účetnictví. In: WWW.TESTYZUCENTICTVI.CZ [online]. 01.03.2013 [cit. 2016-12-18] Dostupné z: http://www.testyzucetnictvi.cz/slovnicek-ucetnich-pojmu.php?pojem=obezna-aktiva*

Náklady příštích období jsou výdaje, které vznikly v běžném (aktuálním) účetním období, ale věcně patří do nákladů příštích období, např. předem hrazené nájemné (v případě, že účetní jednotka je nájemce) či náklady na dlouhodobou propagaci.

Komplexní náklady příštích období jsou výdaje, které vznikly v běžném (aktuálním) účetním období, ale věcně patří do nákladů příštích období. Příkladem mohou být náklady na přípravu nové výroby, které vzniknou v průběhu běžného období a které je nutno časově rozlišit, protože výroba bude probíhat v příštích obdobích.

Příjmy příštích období jsou výnosy běžného období, které budou uhrazeny v příštím období. Typickým příkladem jsou provedené, ale dosud nevyúčtované práce.

3 UKAZATELÉ VYUŽITÍ AKTIV

Využití aktiv lze posuzovat z několika hledisek. Následující podkapitoly se budou věnovat extenzivnímu, intenzivnímu a komplexnímu využívání aktiv v daném podniku.

3.1 Extenzivní využívání aktiv

Extenzivní využívání aktiv patří mezi hlediska, díky nimž se posuzuje využívání aktiv daným ekonomickým subjektem. Koeficient extenzivního využívání aktiv nám sděluje, jak bylo reálné aktivum (stroj, zařízení) časově využito, vzhledem k jeho časovým schopnostem daných směrnicí. Získá se podílem skutečné doby činnosti aktiva a jeho využitelného časového fondu.

$$k_e = \frac{skutečná\ doba\ činnosti\ zařízení\ v\ hodinách}{využitelný\ časový\ fond\ zařízení\ v\ hodinách}$$

3.2 Intenzivní využívání aktiv

Dalším způsobem, jak lze zkoumat využívání aktiv v účetní jednotce, je intenzivní využití aktiv neboli výkonnostní hledisko. Díky tomuto koeficientu získáme informaci o skutečném výkonu daného zařízení v určitém období. Současně se zohledňují i jeho technické normy. Koeficient intenzivního využití získáme podílem skutečného výkonu daného aktiva a jeho kapacitní normy.

$$k_i = \frac{skutečný\ výkon\ daného\ zařízení\ za\ hodinu}{kapacitní\ norma\ (výrobní\ kapacita\ za\ hodinu)}$$

3.3 Komplexní využívání aktiv

Koeficient komplexního využití majetku získáme součinem extenzivního a intenzivního využití aktiv. Tento koeficient nám ukazuje, jak daný subjekt využívá výrobní kapacitu a potenciál majetku.

$$k_k = k_i * k_e = \text{využiti výrobní kapacity}$$

4 VÝROBNÍ ČINNOST

Obecně lze říci, že cílem výroby je prodání co největšího množství výrobků a služeb a tím i dosažení co největšího zisku.

„Výrobní činnost v rozhodující míře ovlivňuje efektivnost podniku a konkurenční schopnost jeho výrobků. Při přípravě výroby a ve výrobě samotné se rozhoduje o snižování výrobních nákladů, o zkracování výrobních lhůt, o zvyšování užitečnosti výrobku a o šíři sortimentu (počtu typů a variant včetně nových výrobků), které jsou v současné době považovány za hlavní konkurenční výhody podniku. Výrobě je proto věnována maximální pozornost na všech stupních řízení podniku.“ [7]

4.1 Výrobní proces

Podniková výroba je proces, při němž dochází k přeměně výrobních faktorů na hmotné výrobky a služby. Do výroby nejprve vstupuje materiál a vystupuje z ní hotový výrobek. Mezi výrobní faktory zahrnujeme dlouhodobý hmotný majetek, řídící a výkonnou práci a majetek.

Rozlišujeme tyto typy výroby:

- kusová výroba – jedná se o výrobu malého množství výrobků. Tato výroba se vyznačuje vysokou kvalifikací zaměstnanců a použitím univerzálních strojů. Jedná-li se o výrobu na zakázku, stanovuje parametry konečného výrobku zákazník.
- sériová výroba – jedná se o opakovanou produkci téměř identických produktů v různém množství. Tato výroba se vyznačuje užitím méně univerzálních jednoúčelových zařízení a rostoucím počtem méně kvalifikovaných zaměstnanců. Výstupy z této výroby se skladují a objednávky se realizují ze skladu. Zákazník tuto výrobu žádným způsobem neovlivňuje. Rozlišujeme malosériovou a velkosériovou výrobu.
- hromadná výroba – jedná se o velkoobjemovou výrobu úzkého sortimentu. Tato výroba je vhodná k vytváření výrobních linek, automatizaci, jednoúčelovým pracovištím a k užití jednoúčelových strojů. Charakteristickým znakem této výroby je užití nekvalifikované pracovní síly v běžném provozu a té kvalifikované v oblasti řízení a oprav. Příkladem této výroby je výroba cementu, cigaret, mléka atd.

[7] SYNEK, Miloslav a Eva KISLINGEROVÁ. *Podniková ekonomika*. 5., přeprac. a dopl. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7400-336-3, str. 180.

4.2 Plánování výroby

Do plánování výroby patří:

- plánování výrobního programu,
- plánování výrobního procesu,
- plánování zajištění výrobních faktorů.

„Plánování výroby navazuje na plán prodeje, který dává do souladu s kapacitními možnostmi podniku. Plán výroby zahrnuje plánování objemů a sortimentu podle jednotlivých výrobků, součástí apod., a nároky výroby těchto objemů na výrobní kapacity a smluvní zajištění zakázek, na strukturu a počet pracovníků, na surovinové zdroje.

Důležitou součástí výrobního plánování je zajištění výrobního plánu výrobními kapacitami. Hlavním nástrojem je operativní plánování výroby a výrobních kapacit. Součástí plánování výroby je i plánování obslužných a pomocných činností, které pomáhají zabezpečit výrobu a prodej. Významnou součástí plánování výroby je i oblast energetického hospodářství a podniková doprava.“ [8]

4.2.1 Výrobní program

Výrobní program představuje soubor vyráběných výrobků nebo poskytovaných služeb výrobní povahy. Jeho rozsah a velikost závisí na velikosti daného ekonomického subjektu, druhu a typu výroby. Při sestavování výrobního programu je důležité zvážit mnoho aspektů, mezi ně patří požadavky trhu, vybavení podniku, efektivnost výroby atd. Výrobní program určuje, jak má daný výrobek vypadat, kde a kým bude vyráběn, jaké budou náklady na výrobu a jaká bude finální cena výrobku. Proto se přípravou výrobního programu v podniku zabývá nejen technické, ale i ekonomické oddělení.

Výrobní program dané společnosti může být stále stejný, ale také se může neustále měnit v souvislostech se zařazováním nových a vyřazováním zastaralých výrobků.

[8] SYNEK, Miloslav a Eva KISLINGEROVÁ. *Podniková ekonomika*. 5., přeprac. a dopl. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7400-336-3, str. 174.

4.2.2 Výrobní faktory

Mezi základní výrobní faktory řadíme práci, půdu a kapitál. Obecné výrobní faktory existují v reálné rovině pouze v konkrétních formách – v podobě specifických výrobních faktorů. Např. půda může být pastvina, orná půda, lesní půda nebo stavební parcela. Kapitál může být např. budova, stroj, ale i lidské vědomosti. Práce má podobu různorodých profesí (zedník, lékař, konstruktér).

Specifickými výrobními faktory jsou tedy konkrétní pozemky (půda), kapitálové statky (kapitál) a pracovní profese (práce), které jsou specializované pro výrobu konkrétních statků. Výrobci si od vlastníků výrobních faktorů tyto najímají. Nájemní ceny výrobních faktorů představují náklady výrobců.

4.2.3 Zakázka

Zakázka představuje dvoustranný smluvní vztah. Na jedné straně stojí objednavatel a na straně druhé dodavatel. Ten se smluvně zavazuje, že splní dodávku dle podmínek stanovených ve smlouvě. Na straně druhé, se odběratel zavazuje, že objednanou zakázku převezme a v řádném termínu uhradí. Zakázka je základním smluvním vztahem, na základě kterého podniky vyrábějí.

4.2.5 Výrobní kapacita

Výrobní kapacita podniku je maximální dosažitelný objem produkce z daného množství výrobních faktorů. Obecně je výrobní kapacita podniku výsledkem jejího výkonu a doby, po kterou je v činnosti. Tuto dobu vyjadřujeme pomocí časových fondů. Výrobní kapacita závisí na technické úrovni strojů, době činnosti strojů, organizaci práce a výroby, kvalifikaci pracovních sil a použitých surovinách.

4.2.6 Časový fond

Časový fond daného stroje a zařízení vyjadřuje plánovaný počet dnů (hodin) jeho aktivity za rok.

Druhy časových fondů:

- kalendářní časový fond – je dán počtem dní v roce (365 nebo 366 dní), používáme ho v nepřetržitých výrobních procesech;
- nominální časový fond – od kalendářního časového fondu odečteme nepracovní dny v roce (víkendy, svátky, dovolené);
- využitelný časový fond – od nominálního časového fondu odečteme prostoje (vyjadřují čas pro plánované opravy, které se provádějí v pracovní době).

4.2.7 Časový efektivní fond pracoviště

„Časový fond strojů za určité období je čas pracoviště, využitelný pro výrobu.

$$F_{ef} = d * h * \sigma * g * (1-\frac{z}{100})$$

kde d počet pracovních dní

h počet hodin jedné směny

σ směnnost

g počet vzájemně zaměnitelných pracovišť

z % nevyhnutelných ztrát (vztah v závorce se nazývá součinitel plánovaných prostojů = 0,90 ÷ 0,95)“ [9]

[9] LUŇÁČEK, Jiří a Tomáš HERALECKÝ. *Optimalizace podnikových aktivit*. Ostrava: Key Publishing, 2009. Ekonomie (Key Publishing). ISBN 978-80-7418-043-9, str. 77.

4.3 Charakteristika podniku

4.3.1 Společnost s ručením omezeným

Jednou ze základních forem obchodních společností je společnost s ručením omezeným. V České republice je to nejvíce využívaná forma podnikání.

Vznik této společnosti je upraven Zákonem o obchodních korporacích, který je účinný od 1. ledna 2014. Společnost může založit jeden či více společníků (max. 50 fyzických či právnických osob). Minimální výše základního kapitálu činí 1 Kč. Společnost vznikne dnem zápisu do obchodního rejstříku.

Orgány společnosti jsou:

- valná hromada – nejvyšší orgán společnosti. Členy jsou všichni společníci. Svolává ji nejméně jedenkrát ročně jednatel společnosti. Rozhoduje o změně společenské smlouvy, základního kapitálu, volí představenstvo, dozorčí radu, schvaluje rozdělení zisku, účetní závěrku aj.
- jednatelé – statutární orgán společnosti. Může být jeden i více. Jejich úkolem je zajištění řádného vedení účetnictví a evidence.
- dozorčí rada – nepovinný orgán, který dohlíží na činnost jednatelů. Kontroluje účetní evidenci a jednou ročně předkládá valné hromadě zprávu o své činnosti.

Autorka bude hodnotit využití dlouhodobého hmotného majetku vybraného podniku podle následujících tří kritérií:

- **extenzivní využití dlouhodobého hmotného majetku,**
- **intenzivní využití dlouhodobého hmotného majetku,**
- **komplexní využití dlouhodobého hmotného majetku.**

5 SEZNÁMENÍ S VYBRANÝM PODNIKEM

Společnost T M T spol. s r. o. Chrudim, která zahájila svůj provoz v roce 1991, je tradičním českým výrobcem dopravníků a dopravníkových systémů. Zaměstnanci společnosti vyrábí a dodávají transportní, manipulační a dopravníkovou techniku, vhodnou pro profesionální dopravu sypkých a kusových materiálů ve všech průmyslových odvětvích a oborech. Společnost převážně dodává válečkové, pásové a řetězové dopravníky, nicméně v jejich sortimentu nechybí ani dodávky podvěsných dopravníků, ocelových konstrukcí či speciální typy dopravníků a zařízení pro velké výrobní závody.

T M T spol. s r. o. Chrudim nabízí vedle svého hlavního zaměření také celou škálu doplňkových programů a služeb. Svoje zakázky dodává nejen tuzemským odběratelům, ale díky svým dlouholetým zkušenostem, poskytuje dodávky jak po celé Evropské unii, tak i mimo ni. Uskutečnila kontrakty např. na Slovensko, do Polska, Rakouska, Německa, Francie, Itálie, Španělska, Portugalska, Mexika, Ománu, Jordánska, Monaka, Ruska, Turecka, Indie, Malajsie, USA a mnoha dalších zemí. Mezi nejvýznamnější zákazníky patří společnosti: Mondi, Michelin, P&G, Lego, Wrigley, Magna, Philip Morris atd.

Společnost sídlí v nově zrekonstruovaném objektu v průmyslové části města Chrudim. V roce 2016 byla pro potřeby rozšíření výrobních a skladovacích prostor společnosti ke stávajícímu objektu přistavěna nová moderní montážní hala o výměře 1 728 m^2.

Na následující fotografii je část současného vzhledu budovy.

Obrázek č. 4: Fotografie společnosti T M T spol. s r. o. Chrudim

Zdroj: referenční fotografie obchodního úseku

5.1 Informace z obchodního rejstříku

Datum zápisu: 3. ledna 1991

Sídlo: Tovární 290, Chrudim IV, 537 01 Chrudim

Identifikační číslo: 13583972

Předmět činnosti:

- projektová činnost ve výstavbě,
- montáž, opravy, revize a zkoušky zdvihacích zařízení,
- výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona.

Spisovná značka: C 151 vedená u Krajského soudu v Hradci Králové

Právní forma: společnost s ručením omezeným

Základní kapitál: 270 000,-- Kč

Společnost byla založena společenskou smlouvou dne 18. 12. 1990 podle ust. § 106 n/ zák. č. 103/90 Sb.

5.2 Hospodářské výsledky

V následující tabulce můžeme vidět výsledky hospodaření, včetně celkových výnosů společnosti T M T spol. s r. o. Chrudim od roku 2011 do roku 2015. VH před zdaněním má ve sledovaném období stoupající tendenci. V roce 2015 ale došlo k jeho poklesu.

Tabulka č. 1: Hospodářské výsledky (v tis. Kč)

	2011	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**
Výnosy celkem	251 716	335 667	458 228	502 065	436 307
Přidaná hodnota	90 403	116 194	173 954	202 936	164 405
Provozní hospodářský výsledek	11 410	26 330	64 597	96 328	42 220
Hospodářský výsledek před zdaněním	13 144	24 773	64 670	95 420	37 331

Zdroj: zpracováno podle podnikových dokumentů

Obecně se dá říci, že celkové výnosy mají stoupající tendenci. Pouze v roce 2015 došlo k poklesu oproti dvěma předešlým letům. To bylo způsobeno tím, že některé z významných zakázek společnosti byly předány a vyfakturovány až v roce 2016. Nejvyšších celkových výnosů firma dosáhla v roce 2014, kdy jejich výše přesáhla půl miliardy korun.

Následující hodnoty, tj. přidaná hodnota, provozní hospodářský výsledek a hospodářský výsledek před zdaněním, kopírují průběh celkových výnosů. Od roku 2011 do roku 2014 mají stoupající tendenci, ovšem v roce 2015 jejich hodnota klesla, z výše uvedeného důvodu. Přidaná hodnota dosáhla v roce 2014 částky 202 936 tis. Kč, tj. nejvíc za sledované období. Oproti tomu byla v roce 2011 její výše 90 403 tis. Kč, tj. nejméně za sledované období.

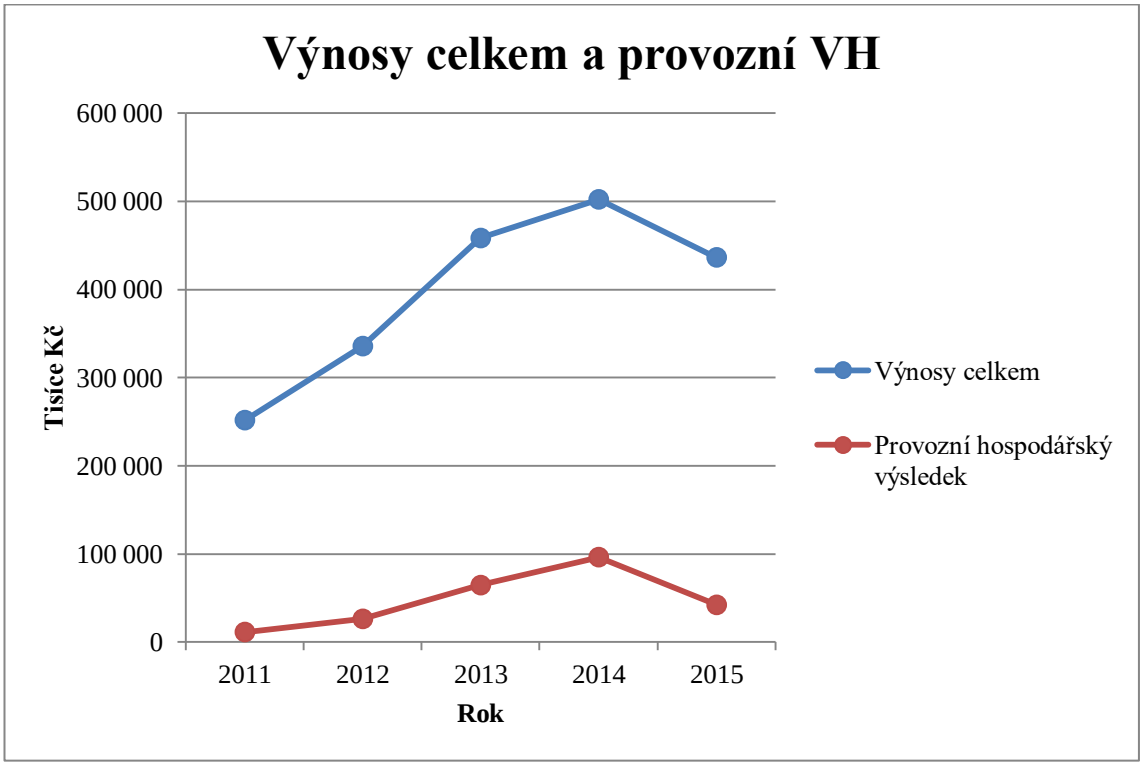

Obrázek č. 5: Grafické znázornění celkových výnosů a provozního VH za sledované období

Zdroj: zpracováno podle podnikových dokumentů

V roce 2011 dosáhl provozní hospodářský výsledek firmy částky 11 410 tis. Kč. V několika následujících letech se zvyšoval a největší hodnoty dosáhl v roce 2014, kdy převýšil částku 95 000 tis. Kč.

Hospodářský výsledek před zdaněním byl nejnižší v roce 2011. Jeho hodnota byla 13 144 tis. Kč. Nejvyšší hodnoty dosáhl opět v roce 2014, kdy částka činila 95 420 tis. Kč.

5.3 Zaměstnanci

V níže uvedené tabulce je zobrazen počet zaměstnanců společnosti T M T spol. s r. o. Chrudim v letech 2011 až 2015. Jejich počet se v rámci sledovaných roků mírně měnil.

Tabulka č. 2: Počet zaměstnanců

	2011	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**
Počet zaměstnanců	174	188	193	191	201

Zdroj: zpracováno podle podnikových dokumentů

Graf, ukazující počet zaměstnanců mezi lety 2011 až 2015, má stoupající tendenci. Mezi lety 2011 a 2013 se počet pracovníků zvýšil o čtrnáct. Mezi lety 2012 a 2013 přijala firma 5 zaměstnanců, zatímco mezi lety 2013 a 2014 firmu opustili 2 pracovníci. Velký nárůst nových zaměstnanců firma zaznamenala v roce 2015, kdy nastoupilo 10 pracovníků, jak z dělnických, tak konstruktérských pozic.

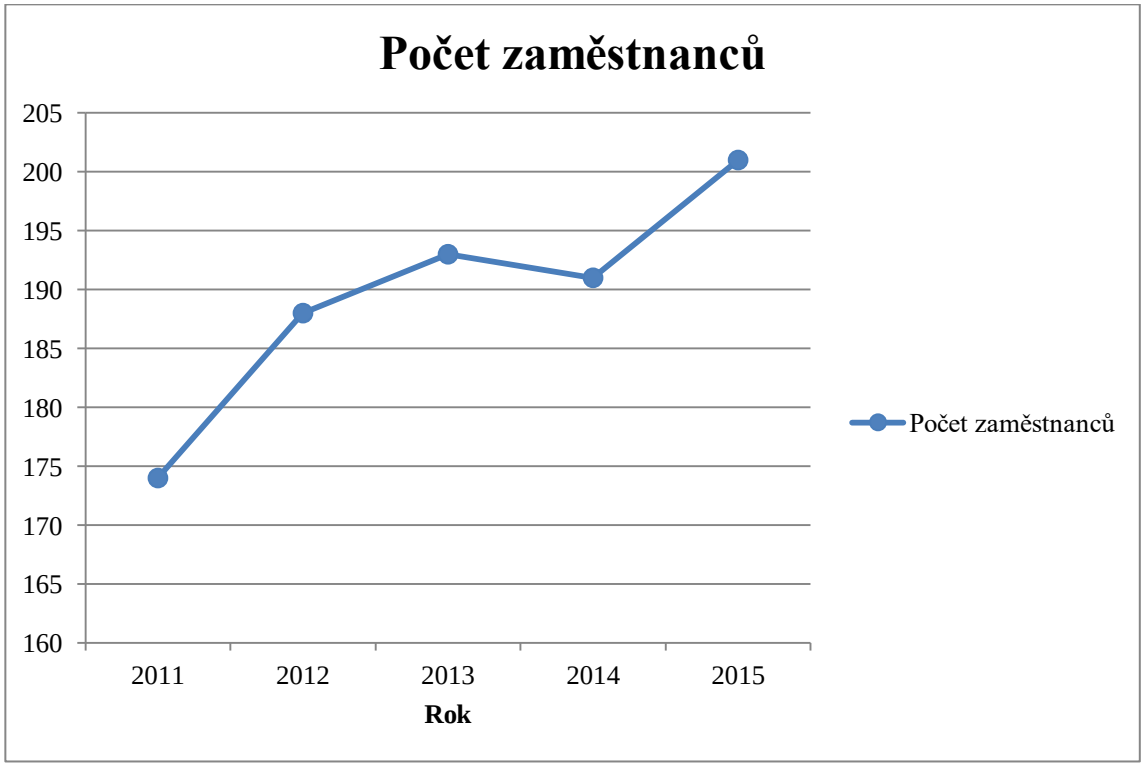

Obrázek č. 6: Grafické znázornění počtu zaměstnanců za sledované období

Zdroj: zpracováno podle podnikových dokumentů

5.4 Organizační struktura

Na následujícím obrázku můžeme vidět organizační strukturu společnosti T M T spol. s r. o. Chrudim.

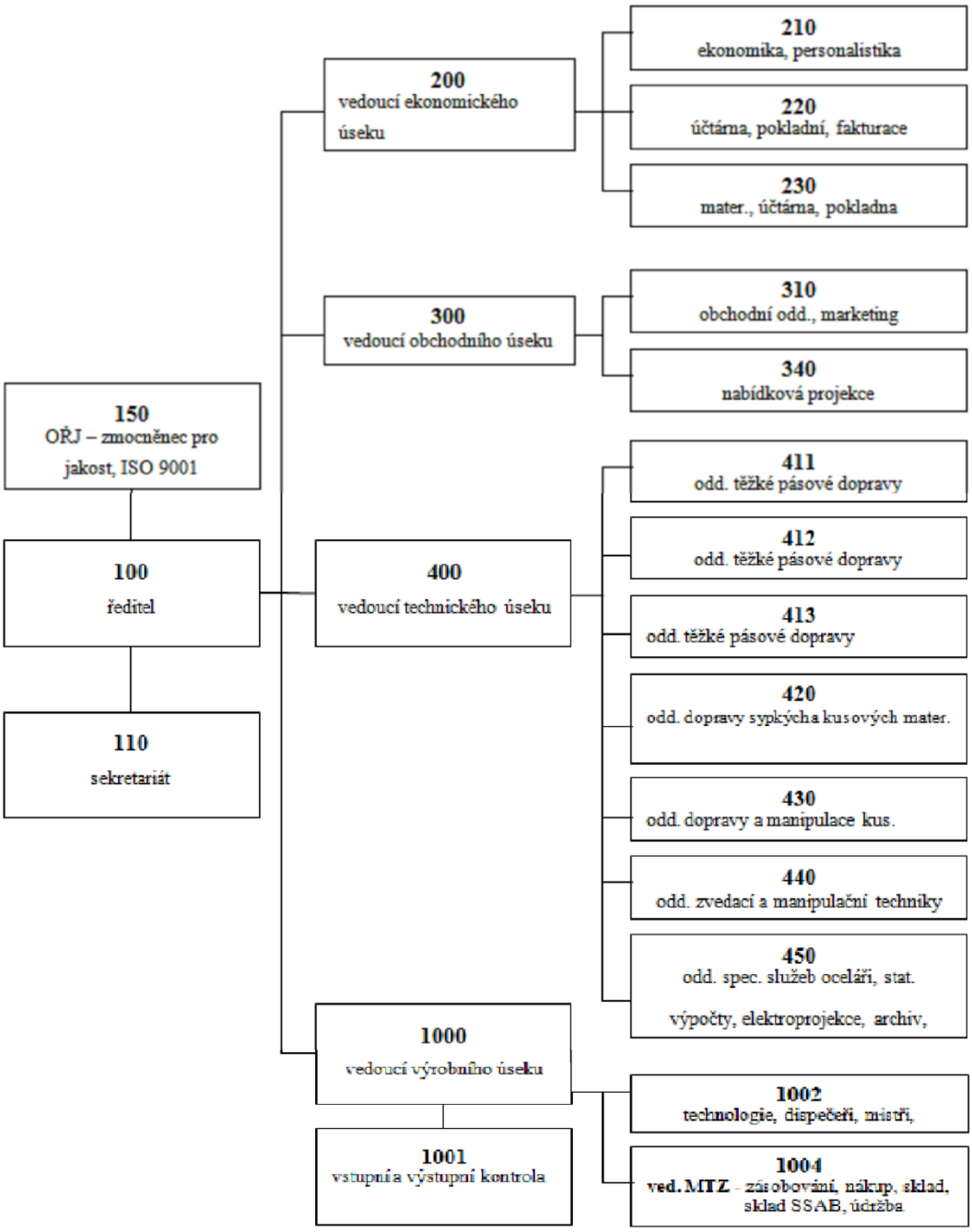

Obrázek č. 7: Organizační struktura společnosti T M T spol. s r. o. Chrudim

Zdroj: vnitropodniková směrnice společnosti – Organizační schéma

Struktura v této společnosti je funkcionální, tedy ten typ struktury, kdy má pracovník různé nadřízené pro různé oblasti fungování organizace.

5.5 Výrobní program

Produktové portfolio společnosti zahrnuje výrobu pásových dopravníků kusového materiálu, dopravníků sypkých materiálů, dopravníkových linek, válečkových dopravníků, řetězových a řemenných dopravníků, robotizovaných pracovišť a ocelových konstrukcí.

Výrobní činnosti jsou realizovány ve vlastních prostorech společnosti s náležitým technickým vybavením. Jak již bylo zmíněno v úvodu této kapitoly, pro potřeby rostoucího počtu zakázek, byla v říjnu minulého roku přistavěna nová montážní hala.

Na následujících obrázcích lze vidět ukázky dopravníků, které společnost T M T spol. s r. o. Chrudim vyrábí.

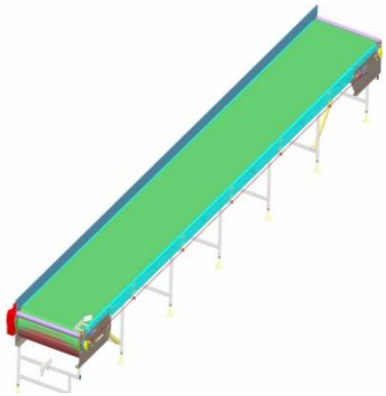

Obrázek č. 8: Pásový dopravník

Zdroj: http://katalog.tmt.cz/

Obrázek č. 9: Válečkový dopravník

Zdroj: http://katalog.tmt.cz/

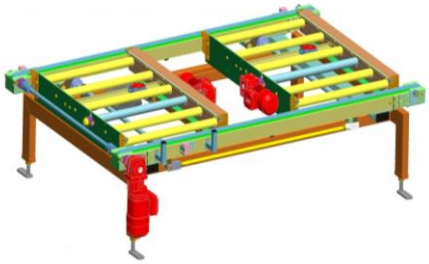

Obrázek č. 10: Překladač

Zdroj: http://katalog.tmt.cz/

Obrázek č. 11: Vynášecí dopravník

Zdroj: http://katalog.tmt.cz/

6 AKTIVA PODNIKU

6.1 Přehled aktiv

V následující tabulka zobrazuje sumarizovaná aktiva podniku za sledované období.

Tabulka č. 4: Aktiva podniku (v tis. Kč)

AKTIVA	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**
Stálá aktiva	71 594	68 469	73 492	69 662	68 903
- Dlouhodobý hmotný majetek	70 974	68 084	73 258	65 571	65 834
- Dlouhodobý nehmotný majetek	620	385	234	4 091	3 069
- Dlouhodobý finanční majetek	0	0	0	0	0
Oběžná aktiva	231 739	249 778	319 994	427 635	333 763
- Zásoby	43 396	43 892	78 386	75 181	97 316
- Pohledávky	98 237	104 759	117 437	196 251	129 393
- Krátkodobý finanční majetek	90 106	101 127	124 171	155 933	107 054
Aktiva celkem	**303 887**	**319 052**	**393 974**	**497 788**	**403 164**

Zdroj: zpracováno podle podnikových dokumentů

Z údajů uvedených ve výše vykázané tabulce lze vyčíst, že měl vývoj celkových aktiv po celou dobu sledovaného období stoupající tendenci. Pouze v roce 2015 došlo k jejich snížení. Největší nárůst, a to o 103 814 tis. Kč, byl zaznamenán mezi lety 2013 a 2014. Mezi lety 2014 a 2015 došlo k poklesu celkových aktiv o 94 624 tis. Kč. Stálá aktiva se mezi těmito lety neměnila, avšak došlo k poklesu oběžných aktiv. Zásoby firmy i krátkodobý finanční majetek firmy vzrostly, avšak došlo ke snížení pohledávek.

Tabulka č. 5: Dlouhodobý hmotný majetek (v tis. Kč)

Dlouhodobý hmotný majetek	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**
Pozemky	4 244	4 245	4 245	4 244	4 244
Stavby	57 074	53 779	52 306	48 262	44 381
Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	8 714	9 874	12 291	12 704	16 153
Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	942	186	4 416	361	1 056
Poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek	0	0	0	0	0
Dlouhodobý majetek celkem	**70 974**	**68 084**	**73 258**	**65 571**	**65 834**

Zdroj: zpracováno podle podnikových dokumentů

Z údajů v tabulce lze vyčíst vývoj položek dlouhodobého hmotného majetku firmy T M T spol. s r. o. Chrudim. Z nich největší podíl zaujímají stavby, které zaznamenávají, vzhledem k odpisům postupem let, mírný pokles. Naopak samostatné movité věci a soubory movitých věcí, vzhledem k jejich průběžnému pořizování, rostou. Hodnota movitých věcí a souborů movitých věci, mezi něž patří např. stroje, přístroje a zařízení, technologické linky, dopravní prostředky, inventář, soubor samostatných movitých věcí, výpočetní technika atd. tvoří jen čtvrtinu až polovinu z hodnoty staveb. Položka pozemky vykazuje po sledovanou dobu konstantní vývoj.

Autorka si po konzultaci s managementem podniku vybrala k analýze strojní zařízení dvou dílen (dále označeny jako dílna č. 1 a dílna č. 2). Důvodem je růst jejich hodnoty i významu. Tyto dílny jsou využívány pro výrobu dílčích komponentů pro pásové dopravníky kusového materiálu, dopravníky sypkých materiálů, dopravníkových linek, válečkových dopravníků, řetězových a řemenných dopravníků, robotizovaných pracovišť a ocelových konstrukcí.

6.2 Dlouhodobý hmotný majetek – Strojní zařízení

Tabulka č. 6: Strojní zařízení dílny č. 1

Stroj	Rok pořízení	Stáří v letech	Počet kusů	Odepsán	Pořizovací cena
Horizontální frézka	1992	25	1	ANO	117 311,--
Soustruh	1998	19	1	ANO	250 000,--
CNC frézka	2007	10	1	ANO	2 537 397,--
Pásová pila na kov	2007	10	1	ANO	211 400,--
Kotoučová pila	2010	7	1	ANO	162 143,--
Laser	2011	5	1	NE	7 233 850,--
Součet/Průměr	**2005**	**13**	**6**	-	-

Zdroj: zpracováno podle podnikových dokumentů

Tabulka č. 7: Strojní zařízení dílny č. 2

Stroj	Rok pořízení	Stáří v letech	Počet kusů	Odepsán	Pořizovací cena
Zakružovací stroj	1992	25	1	ANO	101 025,--
Boschert	2006	11	1	ANO	4 593 455,--
Ohraňovací lis	2010	7	1	ANO	417 261,--
Brousící stroj	2011	6	1	NE	1 888 379,--
Hydraulické prostřihovadlo	2015	2	1	NE	67 893,--
CNC hydraulický ohraňovací lis	2008	9	1	ANO	527 016,--
Součet/Průměr	**2007**	**10**	**6**	-	-

Zdroj: zpracováno podle podnikových dokumentů

Na následujících fotografiích jsou dílny č. 1 a dílny č. 2.

Obrázek č. 12: Obrobna

Zdroj: autorka

Obrázek č. 13: Zámečnická dílna

Zdroj: autorka

Autorka nyní uvede detailnější popis strojů využívaných v jednotlivých dílnách.

Horizontální frézka je určena převážně k obrábění rovinných ploch velkých obrobků, vrtání otvorů a řezání závitů. Všechny operace je možno provádět při jednom upnutí obrobku – otočný polohovací stůl. Slouží k obrábění velkých ploch.

Soustruh patří mezi obráběcí stroje. Pomocí něho získávají výrobky rotačně souměrný tvar. Může být řízen buď ručně, resp. manuálně, nebo strojně. Lze ho předem naprogramovat a řídit pomocí počítače. Upravují se na něm plechy do rozměru 450 x 2 000 mm.

Frézka je obráběcí stroj určený k obrábění, které lze nazvat frézování. Prostřednictvím frézky se obrábí rovinné, tvarové či rotační plochy a závity. CNC frézka je speciální, počítačem řízený druh frézky. Tento druh se nazývá obráběcí centra, protože počítačový systém dovoluje uskutečňovat i rozdílné operace, než je frézování. Slouží k frézování drobných součástí do rozměru 200 x 500 mm a k frézování tvarových ploch.

Pásová pila na kov se využívá k řezání kovových materiálů. Tato mechanická pila je tvořena nekonečným ocelovým pásem obíhajícím mezi dvěma kotouči. Ve firmě T M T spol. s r. o. Chrudim se využívá k řezání profilů a veškeré pásové oceli.

Kotoučová pila je stroj určený k řezání dřeva, kovů či dalších materiálů. Sestává se z ozubeného kovového disku, neboli kotouče a poháněcího mechanismu, který disk roztáčí. Můžeme ji rozčlenit do třech typů, a na to stolní, rozmítací a kmenové. Ve společnosti se používá k řezání hliníkových profilů, například kulatinových či tvarových profilů.

Laser zařízení, které využívá energii světelného paprsku k vypálení různorodých tvarových součástí z plechu. Pracuje s přesností 0,01 mm. Na tento stroj společnost získala dotaci z fondů EU v rámci Operačního programu Podnikání a inovace (OPPI). Tento program je hlavním dokumentem Ministerstva průmyslu a obchodu České republiky, na jehož základě je poskytovaná dotace, a to jak ze zdrojů státního rozpočtu, tak z prostředků Evropské unie.

Zakružovací stroj neboli zakružovačka, je tvářecí stroj. Používá se pro zakružování ocelových, případně jiných plechů do tvaru válce. Zakružování je speciální metoda ohýbání plechu do rotačních tvarů. Využívá se ke stáčení plechů, popřípadě kulatiny.

Boschert slouží k pálení a děrování plechů. Jedná se o plazmový vypalovací stroj, který vypaluje plechy plazmou a vysekává otvory mechanicky. Na boschert byla poskytnuta dotace z fondů EU v rámci Operačního programu Podnikání.

Ohraňovací lis se používá k ohraňování plechových dílců do délky 3 000 mm. Lis je speciálně naprogramován a řídí ho počítač. Tento stroj má tlačnou sílu 400 tun. Slouží k tvarování plechových dílců do pravého úhlu.

Brousicí stroj využívají pracovníci k broušení a leštění ocelových a nerezových plechů do šíře 1 100 mm. K obsluze tohoto stoje postačí jedna osoba.

Hydraulické prostřihovadlo slouží k děrování plechů do rozměru 1 000 x 500 mm s přesností 0,1 mm. Může děrovat plechy do tloušťky 5 mm podle průměru otvoru.

Na obrázcích umístěných níže jsou fotografie jednotlivých strojů umístěných ve sledovaných dílnách.

Obrázek č. 14: Horizontální frézka

Zdroj:autorka

Obrázek č. 15: Soustruh

Zdroj: autorka

Obrázek č. 16: Frézka

Zdroj: autorka

Obrázek č. 17: Pásová pila na kov

Zdroj: autorka

Obrázek č. 18: Kotoučová pila

Zdroj: autorka

Obrázek č. 19: Laser

Zdroj: autorka

Obrázek č. 20: Zakružovací stroj

Zdroj: autorka

Obrázek č. 21: Boschert

Zdroj: autorka

Obrázek č. 22: Ohraňovací lis

Zdroj: autorka

Obrázek č. 23: Brousicí stroj

Zdroj: autorka

Obrázek č. 24: Hydraulické prostřihovadlo

Zdroj: autorka

Obrázek č. 25: CNC hydraulický ohraňovací lis

Zdroj: autorka

Ačkoli je ve společnosti T M T spol. s r. o. Chrudim větší množství dílen, autorka si pro svoji analýzu vybrala dvě konkrétní dílny, a to dílnu č. 1 – obrobnu a dílnu č. 2 – zámečnickou dílnu. V těchto dílnách najdeme velmi rozmanité spektrum strojů a strojního zařízení.

V dílně č. 1 pracuje 5 pracovníků, z nichž každý má odbornou způsobilost k obsluze všech strojů na pracovišti. Každý dělník používá stroj, který mu byl přidělen. Pracovní doba zaměstnance je 8 hodin + 0,5 hodiny zákonná přestávka na jídlo a oddech. Časový fond dílny je 40 hodin za den. Dělníci využívají stroje podle aktuálního stavu.

V dílně č. 2 pracuje 18 pracovníků. Pracovní doba je totožná jako u dílny č. 1. Časový fond dílny je 144 hodin za den.

Klíčovým nositelem výrobních schopností firmy je využívání dlouhodobého hmotného majetku, jež autorka analyzuje. Zejména se koncentruje na využití strojního zařízení společnosti. Analýza bude uskutečněna z hlediska extenzivního, intenzivního a komplexního využití.

7 EXTENZIVNÍ VYUŽÍVÁNÍ DLOUHODOBÉHO HMOTNÉHO MAJETKU

V této kapitole bakalářské práce bude analyzováno extenzivní neboli časové využití strojů dvou dílen společnosti T M T spol. s r. o. Chrudim. Společnost toto extenzivní využívání detailně nesleduje. Po zvážení všech možností a projednání situace s mistrem dílny, bylo zvoleno kritérium, které se nejvíce podobá časovému využití strojů, a to konkrétně plnění plánu výroby.

Tabulka č. 8: Počty pracovních dnů ve sledovaném období

	2011	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**	**Průměr**
Česká republika	253	252	252	252	250	**252**
T M T spol. s r. o. Chrudim	233	232	232	232	230	**232**

Zdroj: zpracováno podle podnikových dokumentů

Z výše uvedené tabulky můžeme vyčíst počty pracovních dnů za sledované období, a to konkrétně počty pracovních dnů v České republice a následně počty pracovních dnů ve společnosti T M T spol. s r. o. Chrudim. Údaje v druhém řádku jsou nižší, neboť základní výměra dovolené činí 4 týdny, což je dáno §213 ZP.

Management společnosti autorce neposkytl skutečný počet hodin, kdy výše zmíněné stroje pracovaly. Bylo jí, ale předáno výsledné extenzivní využijí jednotlivých strojů, které je uvedeno v tabulkách č. 9 a č. 10.

7.1 Výroba v dílně č. 1

Na dílně č. 1 se nachází 6 strojních zařízení, které obsluhuje 5 pracovníků.

Tabulka č. 9: Extenzivní využívání DHM v dílně č. 1 mezi lety 2011 až 2015 (v %)

Stroj	2011	2012	2013	2014	2015	Průměr
Horizontální frézka	93	95	95	90	95	**94**
Soustruh	93	95	95	98	98	**96**
CNC frézka	96	97	99	99	99	**98**
Pásová pila na kov	80	83	83	87	90	**85**
Kotoučová pila	15	16	16	18	20	**17**
Laser	96	96	97	98	98	**97**

Zdroj: zpracováno podle podnikových dokumentů

V tabulce č. 9 je zobrazeno extenzivní využití strojů v jednotlivých letech za sledované období. Tyto hodnoty se pohybují v rozmezí od 15 % do 99 %. Na základě tohoto rozboru je zřejmé, že má převážná většina z výše uvedených strojních zařízení velmi vysokou úroveň extenzivního využívání. Pouze kotoučová pila má poněkud nižší úroveň extenzivního využívání.

Autorka se nyní zaměří na extenzivní využívání jednotlivých sledovaných strojů umístěných v dílně č. 1.

Horizontální frézka dosáhla v rámci sledovaného období velmi vysoké procento využitelnosti, což dokazuje výše průměrného extenzivního využití – 94 %. Frézka je používána k více druhům výrobních operací, které jsou časově náročnější. Maximální odchylka v rámci sledovaného období byla 5 %. Průměrná doba trvání jedné výrobní operace na tomto stroji činí 32 minut, což je nejdelší doba ze všech zařízení v dílně č. 1. Snížení extenzivního využívání stroje je způsobeno jeho nastavováním a přípravou pro určitý typ výrobní operace.

Soustruh je dle analýzy extenzivního využívání strojů třetím nejvíce využívaným strojem na pracovišti. Výše extenzivního využití je v tomto případě 96 %. Průměrný čas výrobní operace je 15 minut. Nejvýraznější pokles využívání soustruhu byl zaznamenán v roce 2011 z důvodu snížení zakázek, ke kterému došlo v rámci hospodářské krize. Naopak výrazný vzestup využití stroje nastal v letech 2014 a 2015, kdy se společnosti podařilo uzavřít velké množství zakázek. Hodnota extenzivního využití dosahovala v tomto období 98 %.

CNC frézka dle analýzy dosáhla nejvyšší průměrné procento extenzivního využití strojů, a to 98 %. V letech 2013 až 2015 byl vývoj využití CNC frézky konstantní a dosahoval 99 %. V předchozích dvou letech je využití stroje o 1 až 2 procenta nižší, což je z hlediska sledovaného období zanedbatelné číslo. Průměrný čas výrobní operace na CNC frézce činí 8 minut.

Pásová pila na kov patří dle této analýzy k méně využívaným strojům. Průměrné procento využití dosahuje výše 85 %. Stejně jako u soustruhu se na nízkém využívání stroje v roce 2011 podílela hospodářská krize a na vysokém využití v letech 2014 a 2015 se odráží zvýšený stav zakázek a ekonomický růst firmy. Doba trvání jednoho úkonu na tomto stroji činí 10 minut.

Kotoučová pila se ve společnosti využívá nejméně ze všech sledovaných strojů. Průměrné procento využitelnosti činí pouze 17 %. Je to dáno tím, že se na tomto zařízení řežou hliníkové profily, a ve společnosti T M T spol. s r. o. Chrudim se z tohoto materiálu vyrábí pouze omezené množství výrobků. I u tohoto výrobního zařízení se promítl v roce 2011 vliv hospodářské krize, což se projevilo velmi nízkým procentem využitelnosti výrobního stroje – 15 %. Doba konání jednoho úkonu na tomto zařízení trvá průměrně 3 minuty.

Laser, který byl pořízený v roce 2011, dosahoval během sledovaného období velmi vysokých procent extenzivního využití, a to 97 %. Nastavení stroje a jeho příprava pro určitý typ výrobní operace trvá zaměstnanci přibližně 5 minut. Samotné pálení je během 2 minut hotové. Délka této operace se odvíjí od tloušťky plechu.

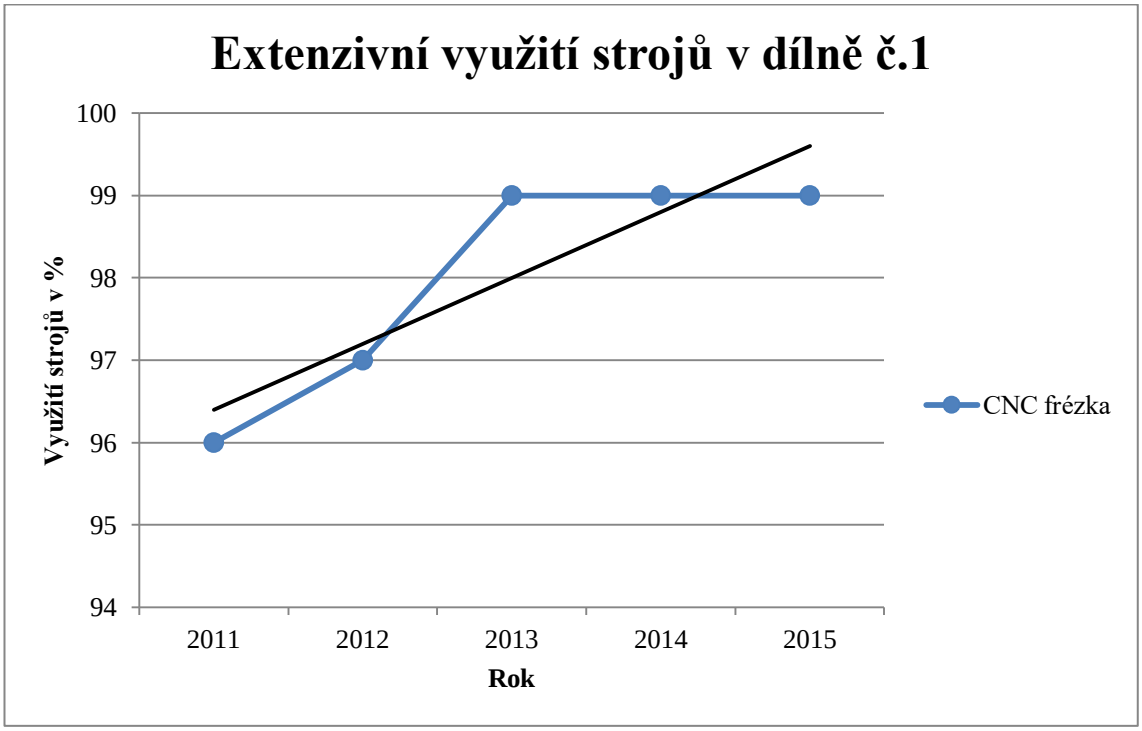

Obrázek č. 26: Grafické znázornění extenzivního využití strojů v dílně č. 1 – maximální hodnota s trendem

Zdroj: zpracováno podle podnikových dokumentů

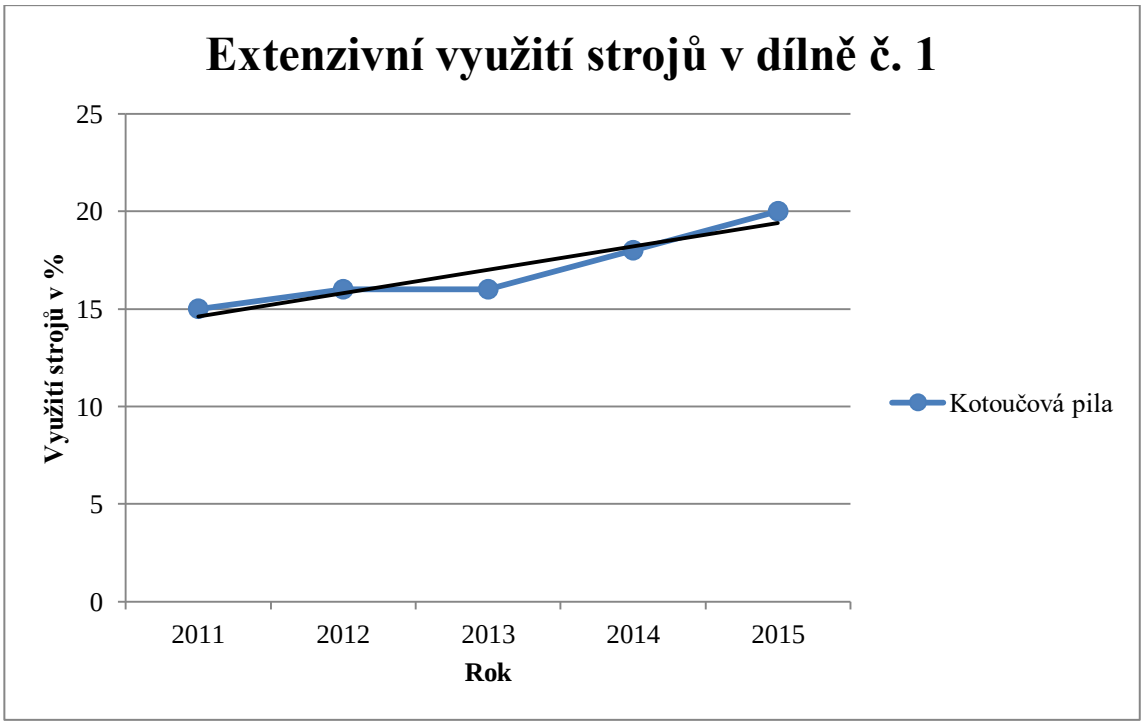

Obrázek č. 27: Grafické znázornění extenzivního využití strojů v dílně č. 1 – minimální hodnota s trendem

Zdroj: zpracováno podle podnikových dokumentů

Výše zobrazené grafy ukazují stroje s maximální a minimální hodnotou extenzivního využití za sledované období. Nejvyššího využití dosahuje CNC frézka, naopak nejnižšího kotoučová pila. Oba dva stroje ovšem během sledovaného období měly téměř konstantní tendenci.

Extenzivní využití strojů v dílně č. 1 lze celkově hodnotit jako poměrně vysoké. Hodnoty se zde pohybují, kromě kotoučové pily, od 80 % do 98 %.

7.2 Výroba v dílně č. 2

Na dílně č. 2 se nachází 6 strojních zařízení a obsluhuje je 18 pracovníků.

Tabulka č. 10: Extenzivní využívání DHM v dílně č. 2 mezi lety 2011 až 2015 (v %)

Stroj	2011	2012	2013	2014	2015	Průměr
Zakružovací stroj	10	10	11	12	14	**11**
Boschert	91	93	95	97	98	**95**
Ohraňovací lis	83	84	86	86	87	**85**
Brousicí stroj	92	93	96	96	97	**95**
Hydraulické prostřihovadlo	80	83	84	85	86	**84**
CNC hydraulický ohraňovací lis	97	98	98	99	99	**98**

Zdroj: zpracováno podle podnikových dokumentů

Tabulka č. 10 ukazuje vývoj extenzivního využívání strojů v dílně č. 2 – zámečnická dílna ve sledovaném období, tj. v letech 2011 až 2015. V posledním sloupci tabulky je vyjádřeno průměrné využití strojů a strojních zařízení během výše zmíněného sledovaného období. Hranice průměrného extenzivního využití strojů je v rozmezí 11 % až 98 %. Vykázané hodnoty jsou velmi podobné hodnotám využití strojů v dílně č. 1 – obrobna. Stroje na obou pracovištích připravují jednotlivé komponenty ke stejným zakázkám, tudíž vývoj ekonomiky podniku a množství sjednaných zakázek ovlivňuje míru extenzivního využití strojů na obou dílnách stejnou měrou.

Nyní autorka zanalyzuje jednotlivé výrobní zařízení v dílně č. 2.

Zakružovací stroj patří k nejméně využívaným strojům v zámečnické dílně. Průměrná míra využitelnosti dosahuje pouze 11 %, přičemž nejvyššího procenta využitelnosti dosáhla společnosti v roce 2015 díky velkému množství realizovaných zakázek. Naopak nejnižší procento využitelnosti stroje bylo v letech 2011 a 2012 z již výše zmíněného důvodu.

Boschert má, podobně jako brousicí stroj, druhé nejvyšší průměrné procento extenzivního využití strojů. Jeho výše dosahuje 95 %. Zejména v poslední době se míra využití zvyšovala. I u tohoto zařízení je před samotnou výrobní operací nutná příprava a nastavení stroje. Toto zařízení je řízeno počítačově, a zaměstnanec, který ho ovládá, musí nejprve zařízení naprogramovat a teprve potom spustit příslušnou výrobní operaci. Celý proces trvá přibližně 20 minut. Nejnižší procento využitelnosti bylo vykázáno v roce 2011 – 91 %, naopak nejvyšší procento využitelnosti v roce 2015 – 98 %.

Ohraňovací lis je z hlediska využitelnosti třetí nejméně používaný stroj v této dílně. Jeho průměrná výše využitelnosti činí 85 %, přičemž v průběhu sledovaného období míra využitelnosti pozvolna rostla. Tento stroj je rovněž počítačově řízen, což prodlužuje časovou délku jedné operace. Délka jedné činnosti dosahuje 15 minut.

Brousicí stroj, jak už bylo výše zmíněno, má stejné průměrné procento využitelnosti jako boschert. Míra využitelnosti obou strojů činí 85 %. Rovněž u brousicího stroje vykazuje míra využitelnosti zvyšující se tendenci používání zařízení. Jeden výrobní úkon trvá zhruba 10 minut.

Hydraulické prostřihovadlo je nyní extenzivně využíváno méně než boschert a laser. Je to způsobeno tím, že část výrobků, zpracovávaných na tomto hydraulickém prostřihovadle se přesunula na modernější a efektivnější zařízení – laser a boschert. Průměrná míra využitelnosti činí 84 %. Nejnižší využití, 80 %, bylo dosaženo v roce 2011. Průměrná doba výroby na tomto stroji dosahuje 10 minut.

CNC hydraulický ohraňovací lis patří k nejvíce využívaným zařízením v zámečnické dílně. Jeho průměrná míra využitelnosti docílila výše 98 %. Míra využitelnosti je téměř konstantní, z čehož vyplývá, že se stroj využívá po celé sledované období téměř maximálně. Průměrná délka výroby jednoho komponentu zabere přibližně 15 minut.

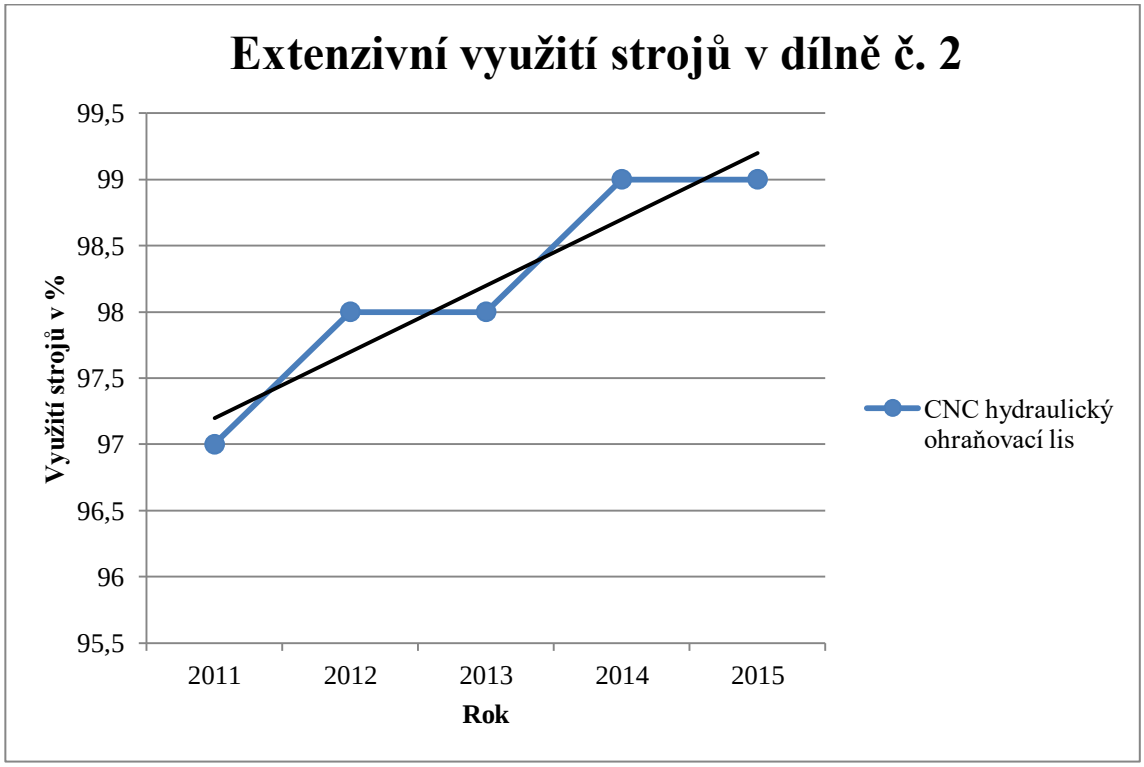

Obrázek č. 28: Grafické znázornění extenzivního využití strojů v dílně č. 2 – maximální hodnota s trendy

Zdroj: zpracováno podle podnikových dokumentů

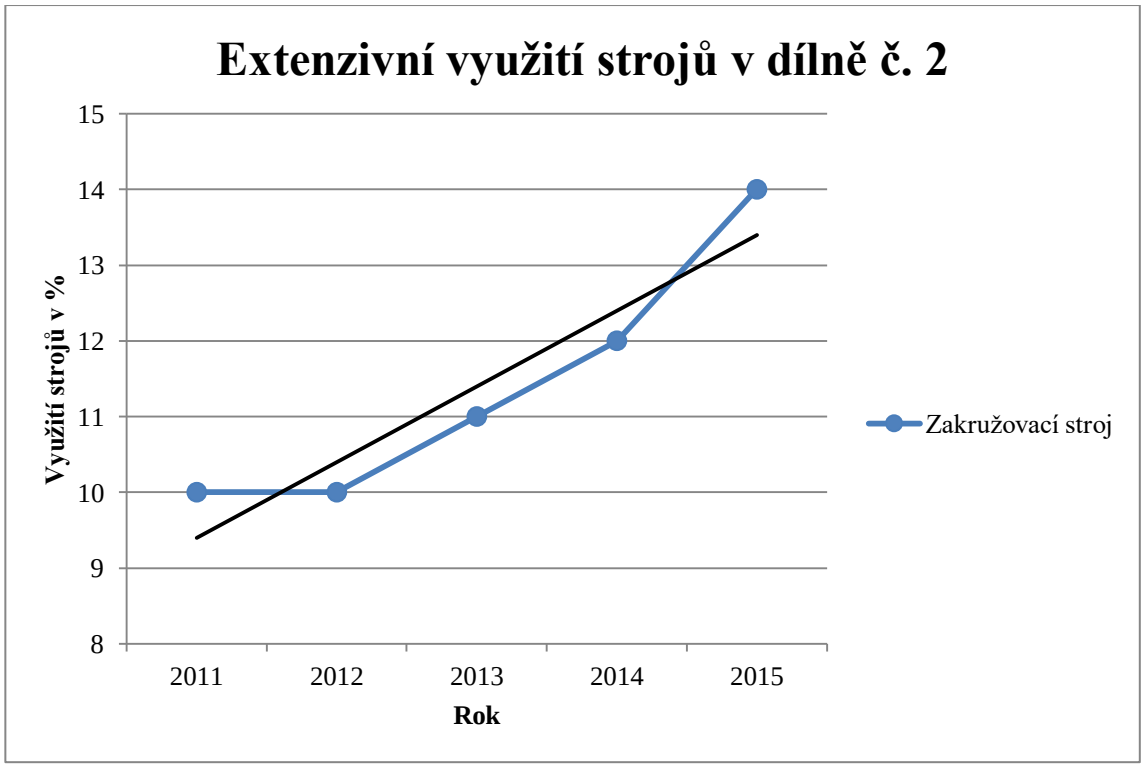

Obrázek č. 29: Grafické znázornění extenzivního využití strojů v dílně č. 1 – minimální hodnota s trendem

Zdroj: zpracováno podle podnikových dokumentů

Výše zobrazené grafy ukazují stroje s maximální a minimální hodnotou extenzivního využití za sledované období. Nejvyššího využití dosahuje CNC hydraulický ohraňovací lis, naopak nejnižšího zakružovací stroj. Oba dva stroje ovšem během sledovaného období měly téměř konstantní tendenci.

Extenzivní využití strojů v dílně č. 2 lze celkově hodnotit jako poměrně vysoké. Hodnoty se zde pohybují, kromě zakružovacího stroje, od 80 % do 98 %.

8 INTENZIVNÍ VYUŽÍVÁNÍ DLOUHODOBÉHO HMOTNÉHO MAJETKU

V této kapitole bakalářské práce, zaměřené na analýzu využití dlouhodobého hmotného majetku, se bude autorka věnovat intenzivnímu neboli výkonnostnímu využívání dlouhodobého hmotného majetku dvou pracovišť společnosti T M T spol. s r. o. Chrudim.

Prvotním podkladem pro výpočet intenzivního využívání strojů je znalost údajů o počtu vyrobených kusů dle vnitropodnikových směrnic a počtu skutečně vyrobených kusů.

8.1 Výroba v dílně č. 1

Tabulka č. 11: Intenzivní využívání DHM v dílně č. 1 mezi lety 2011 až 2015 (v %)

Stroj	Počet kusů vyrobených za 1 směnu DLE SMĚRNIC	Počet skutečně vyrobených kusů					Průměr
		2011	2012	2013	2014	2015	
Horizontální frézka	30	19,5	20,5	24,5	25	28	78 %
Soustruh	84	79,5	80	81	82,5	84	97 %
CNC frézka	255	237,5	215	228,5	236,5	254,5	92 %
Pásová pila na kov	212	195	196,5	199	215,5	213,5	96 %
Kotoučová pila	320	158,5	124	131,5	145	168,5	45 %
Laser	500	495,5	504	508,5	511,5	512,5	101 %

Zdroj: zpracováno podle podnikových dokumentů

Počet skutečně zhotovených výrobků za jednu směnu, tj. 8 hodin, v jednotlivých letech, je vypočten jako aritmetický průměr všech směn v letech, ve kterých výše uvedená zařízení pracovala. Nejnižší procentuální využití analýza odhalila u kotoučové pily, naopak nejvyšší procentuální využití dosáhl laser a soustruh. Příčinou nízkého intenzivního využívání kotoučové pily je zřejmě to, že konstruktéři navrhují výrobu komponentů pro dopravní trasy z jiných materiálů, nežli je hliník, který umí právě tato pila opracovat.

Intenzivní využití všech sledovaných strojů a zařízení zaznamenalo rostoucí tendenci, což je odrazem ekonomického a hospodářského růstu společnosti a s tím související nárůst realizovaných zakázek.

Laser dosahuje procentuální využitelnosti 101 %, což je způsobeno jak moderním a efektivním zařízením, tak i zručností zaměstnanců, kteří ho obsluhují.

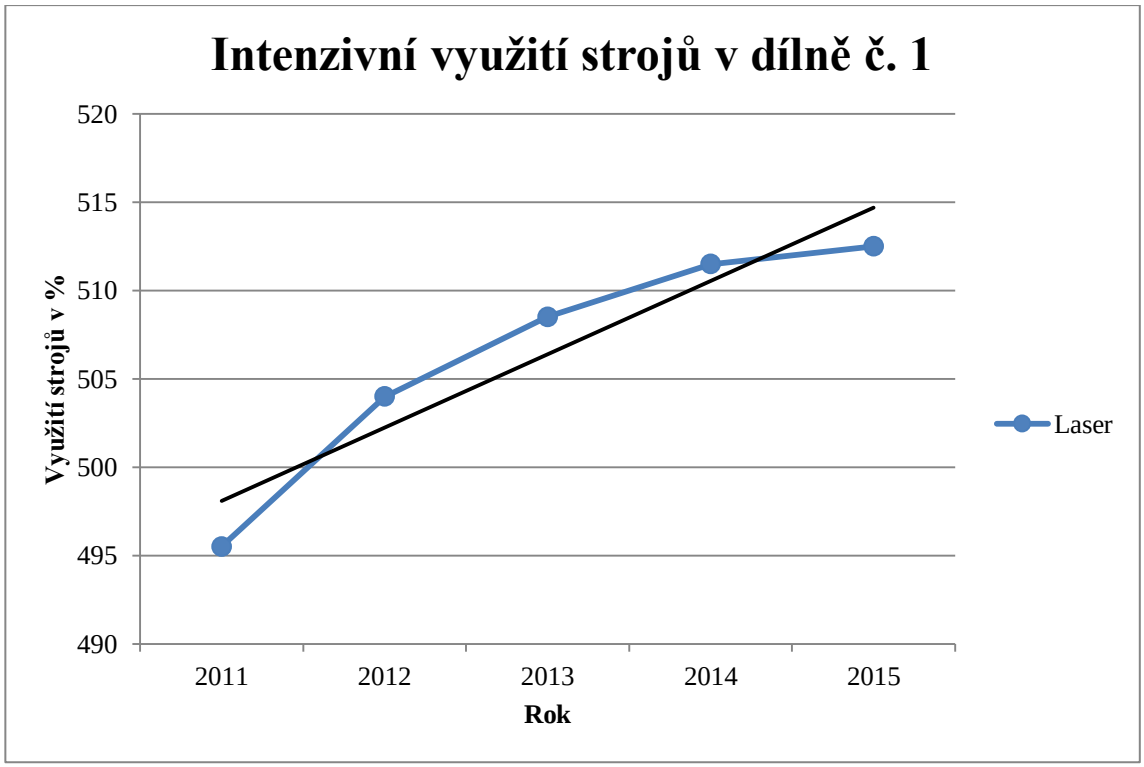

Obrázek č. 30: Grafické znázornění intenzivního využití strojů v dílně č. 1 – maximální hodnota s trendy

Zdroj: zpracováno podle podnikových dokumentů

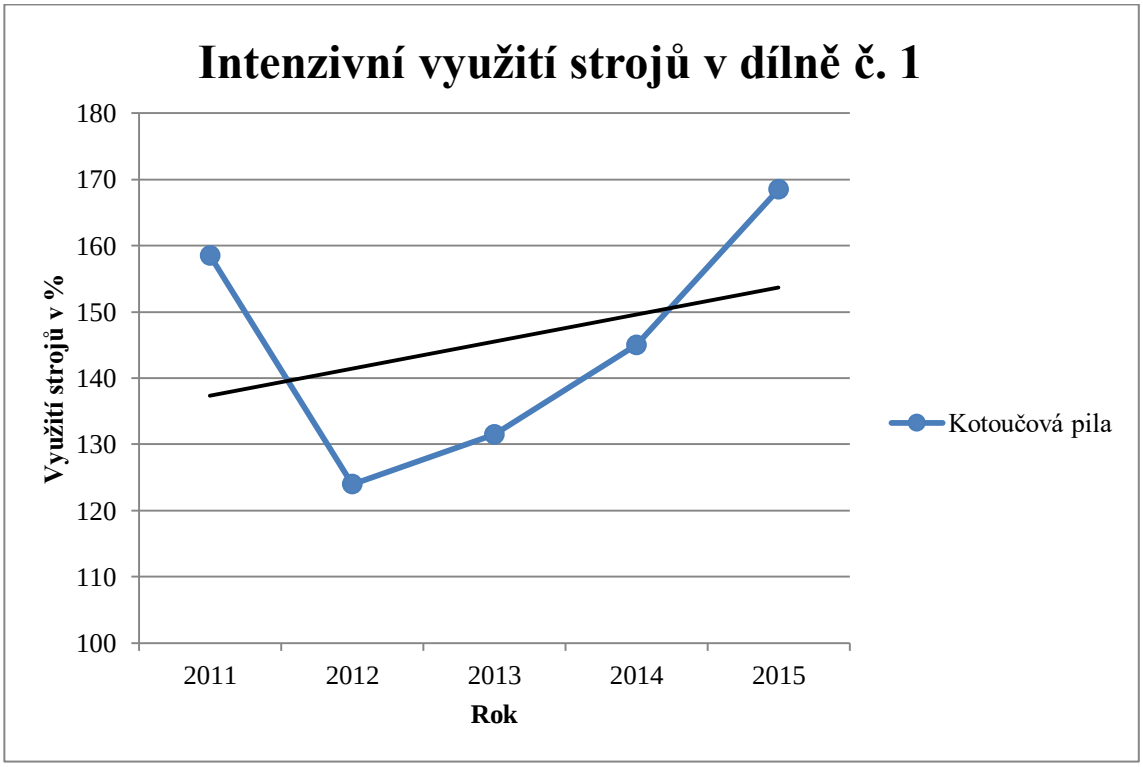

Obrázek č. 31: Grafické znázornění intenzivního využití strojů v dílně č. 1 – minimální hodnota s trendy

Zdroj: zpracováno podle podnikových dokumentů

Výše zobrazené grafy ukazují stroje s maximální a minimální hodnotou intenzivního využití za sledované období. Nejvyššího využití dosahuje laser, naopak nejnižšího kotoučová pila. Zatímco laser měl během sledovaného období téměř konstantní tendenci, procentuální využívání kotoučové pily zaznamenalo během let mírné výkyvy.

Intenzivní využití strojů v dílně č. 1 lze celkově hodnotit jako velmi dobré. Hodnoty se zde pohybují od 45 % do 101 %.

8.2 Výroba v dílně č. 2

Tabulka č. 12: Intenzivní využívání DHM v dílně č. 2 mezi lety 2011 až 2015 (v %)

Stroj	Počet kusů vyrobených za 1 směnu DLE SMĚRNIC	Počet skutečně vyrobených kusů					Průměr
		2011	2012	2013	2014	2015	
Zakružovací stroj	80	41,5	40	45,5	71,5	73	68 %
Boschert	350	321,5	314	339	345,5	349,5	95 %
Ohraňovací lis	185	139,5	138,5	152	163	178,5	83 %
Brousicí stroj	250	212	225,5	230	232,5	248	92 %
Hydraulické prostřihovadlo	150	112,5	109	125,5	149	152	86 %
CNC hydraulický ohraňovací lis	260	233	229,5	241	253	259,5	94 %

Zdroj: zpracováno podle podnikových dokumentů

Počet skutečně zhotovených výrobků za jednu směnu, tj. 8 hodin, v jednotlivých letech je vypočten jako aritmetický průměr všech směn v letech, ve kterých výše uvedená zařízení pracovala. Z analýzy vyplývá, že nejnižšího procentuálního využití dosahuje zakružovací stroj. Dle informací poskytnutých od vedoucího výroby a odborného mistra této dílny autorka zjistila, že je zakružovací stroj využíván pouze okrajově na některé komponenty, které se na celkové kompletaci dopravníků a dopravníkových technologií podílejí jen malou měrou.

Výkyvy vzniklé díky hospodářské krizi byly zaznamenány pouze v letech 2011 až 2013. V ostatních letech procentuální využití strojů a zařízení rostlo, což odpovídá hospodářskému a ekonomickému vzestupu společnosti.

Největšího procentuálního využití dosáhl boschert, jehož přesný název zní CNC vysekávací lis kombinovaný s plazmou a rotací, na který společnost čerpala dotaci.

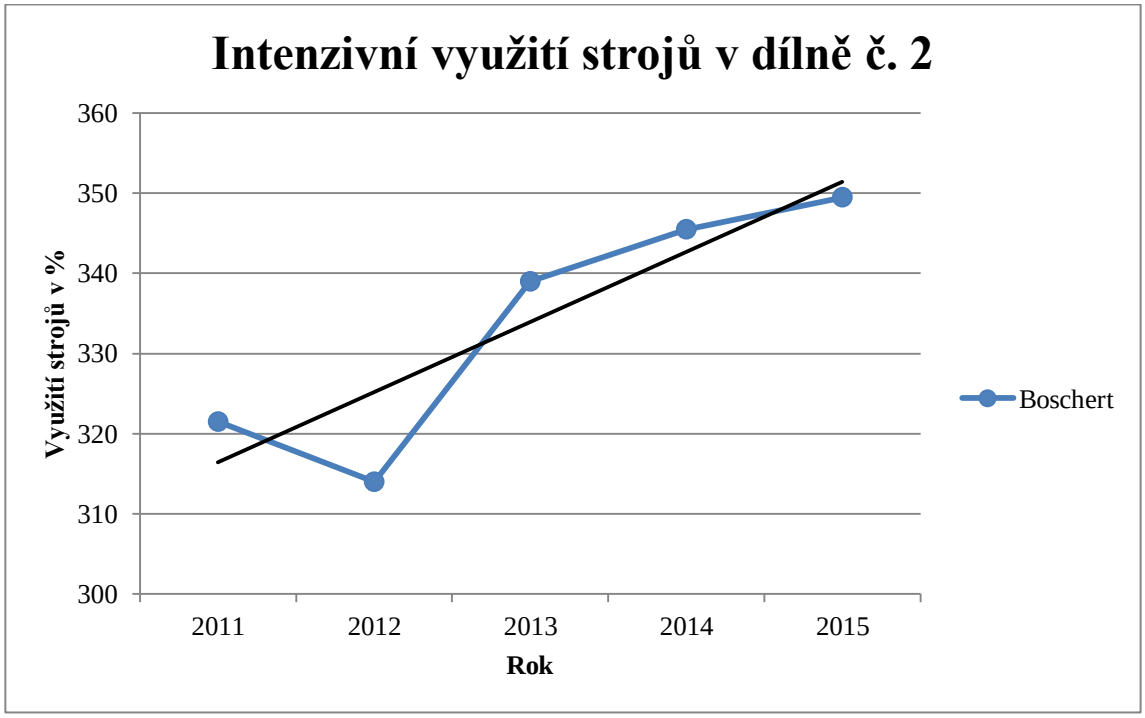

Obrázek č. 32: Grafické znázornění intenzivního využití strojů v dílně č. 2 – maximální hodnota s trendy

Zdroj: zpracováno podle podnikových dokumentů

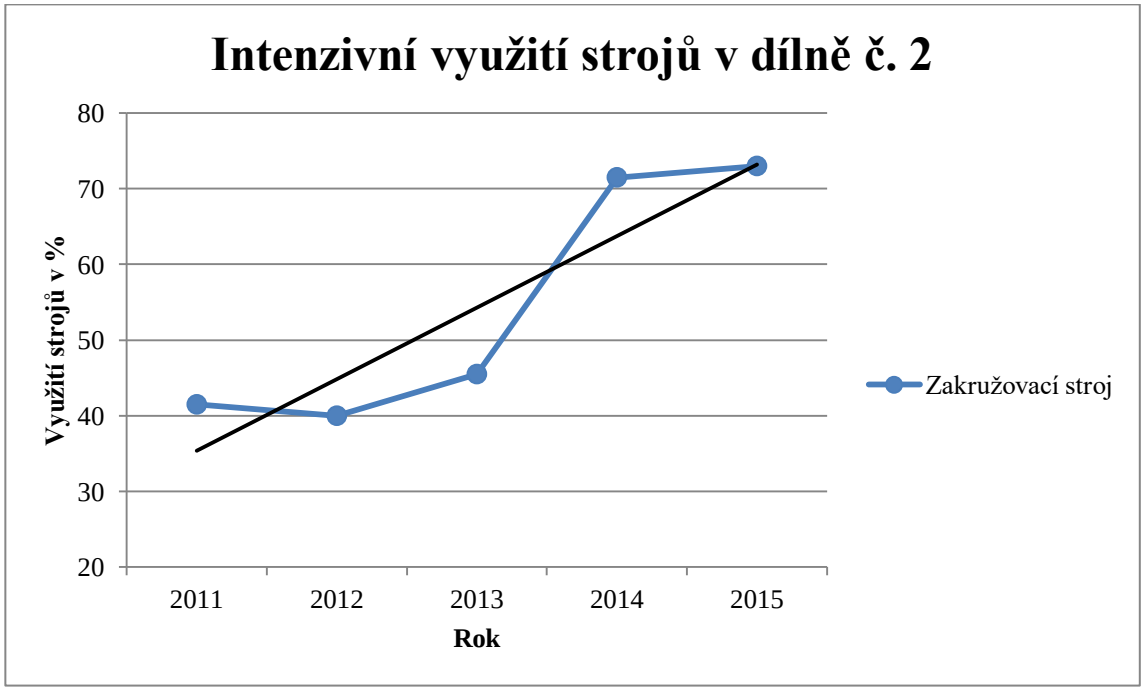

Obrázek č. 33: Grafické znázornění intenzivního využití strojů v dílně č. 2 – minimální hodnota s trendy

Zdroj: zpracováno podle podnikových dokumentů

Výše zobrazené grafy ukazují stroje s maximální a minimální hodnotou intenzivního využití za sledované období. Nejvyššího využití dosahuje boschert, naopak nejnižšího zakružovací stroj. Oba dva stroje měly během sledovaného období téměř neměnný průběh.

Intenzivní využití strojů v dílně č. 2 lze celkově hodnotit za velmi dobré. Hodnoty se zde pohybují od 68 % do 95 %.

9 KOMPLEXNÍ VYUŽÍVÁNÍ DLOUHODOBÉHO HMOTNÉHO MAJETKU

V této kapitole bakalářské práce bude analyzováno komplexní využívání dlouhodobého hmotného majetku dvou dílen společnosti T M T spol. s r. o. Chrudim. Toto využívání vychází z dat extenzivního a intenzivního využívání DHM z předcházejících kapitol. Autorka vypočítala komplexní využití DHM podle vzorce $K_k = K_i * K_e$.

9.1 Výroba v dílně č. 1

Tabulka č. 12: Komplexní využívání DHM v dílně č. 1 mezi lety 2011 až 2015 (v %)

Stroj	2011	2012	2013	2014	2015	Průměr
Horizontální frézka	60	65	78	75	89	**73**
Soustruh	88	90	92	96	98	**93**
CNC frézka	89	88	105	102	107	**98**
Pásová pila na kov	74	77	78	88	91	**82**
Kotoučová pila	7	6	7	8	11	**8**
Laser	95	97	99	100	100	**98**

Zdroj: zpracováno podle podnikových dokumentů

Hranice průměrného komplexního využití strojů je v rozmezí 8 % až 98 %. Nejnižší procentuální využití má kotoučová pila, její komplexní využití je v rozmezí 6 – 11 %, naopak nejvyššího využití dosáhli CNC frézka a laser, neboť byli extenzivně i intenzivně využity velmi dobře. Proto jejich součin využití dosáhl hodnoty 98 %.

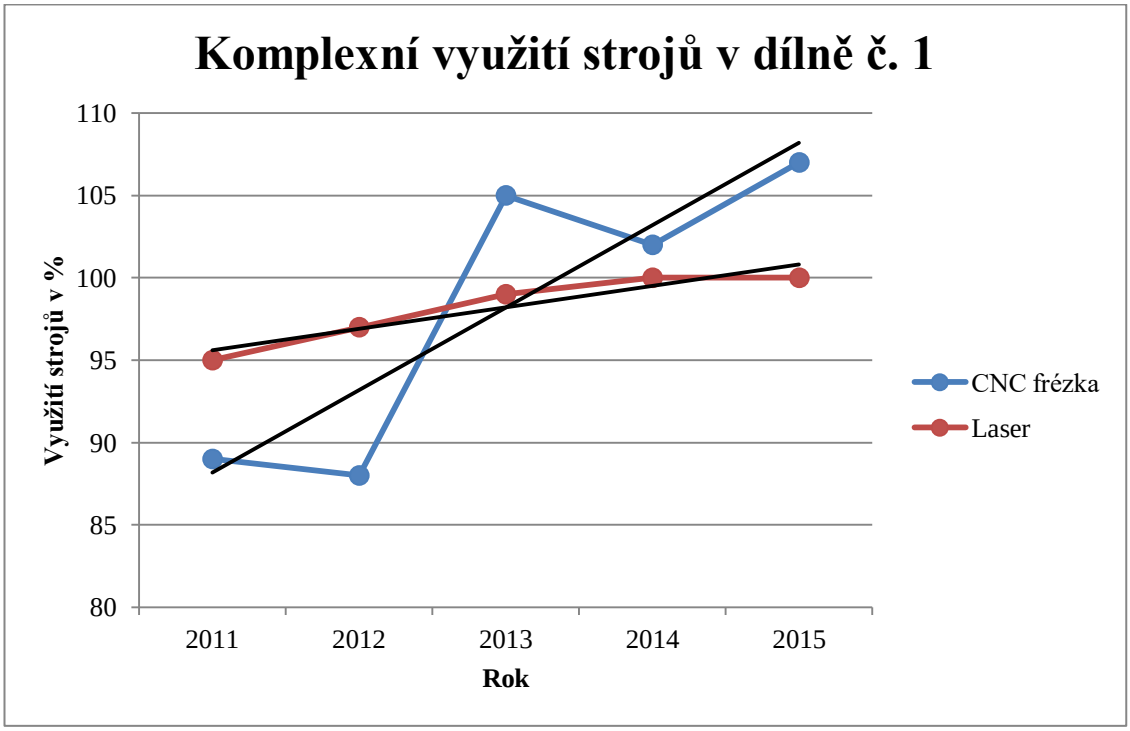

Obrázek č. 34: Grafické znázornění komplexního využití strojů v dílně č. 1 – maximální hodnota s trendy

Zdroj: zpracováno podle podnikových dokumentů

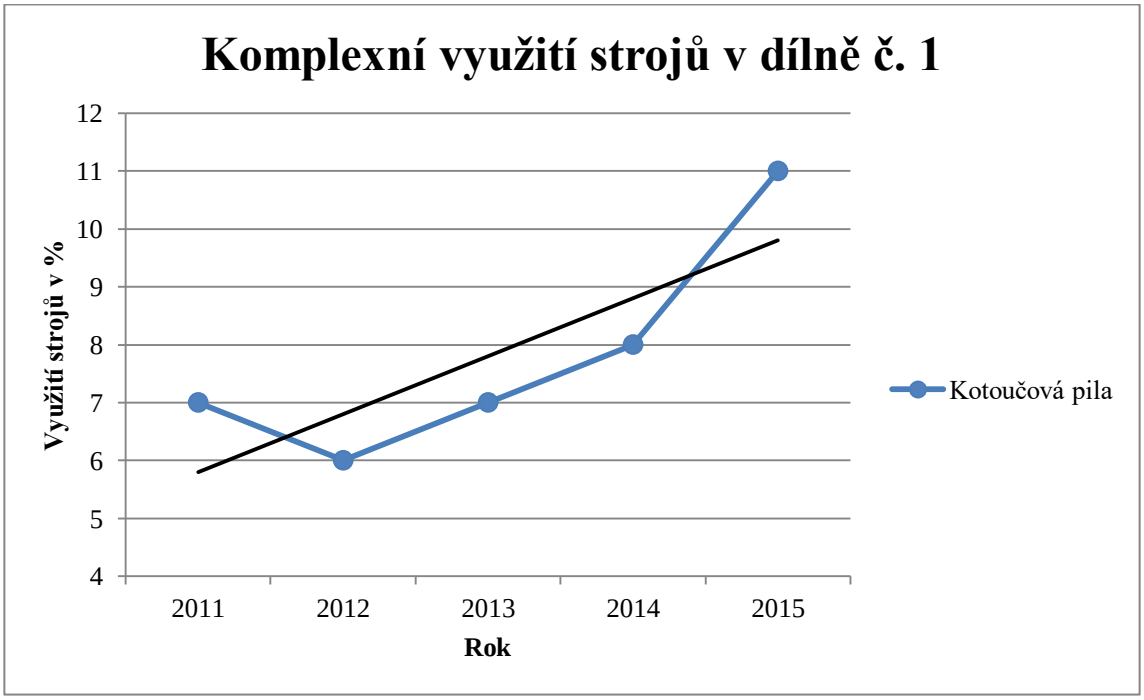

Obrázek č. 35: Grafické znázornění komplexního využití strojů v dílně č. 1 – minimální hodnota s trendem

Zdroj: zpracováno podle podnikových dokumentů

Výše zobrazené grafy ukazují stroje s maximální a minimální hodnotou komplexního využití za sledované období. Nejvyššího využití dosáhla CNC frézka s laserem, naopak nejnižšího kotoučová pila. Zatímco CNC frézka zaznamenala během sledovaného období mírných výkyvů, laser a kotoučová pila měly téměř neměnný průběh.

Komplexní využití strojů v dílně č. 1 lze celkově hodnotit za velmi dobré. Hodnoty se zde pohybují, s výjimkou kotoučové pily, od 73 % do 98 %.

9. 2 Výroba v dílně č. 2

Tabulka č. 12: Komplexní využívání DHM v dílně č. 2 mezi lety 2011 až 2015 (v %)

Stroj	2011	2012	2013	2014	2015	Průměr
Zakružovací stroj	5	5	6	11	13	**8**
Boschert	84	83	92	96	98	**91**
Ohraňovací lis	63	83	94	92	95	**86**
Brousicí stroj	78	84	88	89	96	**87**
Hydraulické prostřihovadlo	60	60	70	84	87	**72**
CNC hydraulický ohraňovací lis	87	87	91	96	99	**92**

Zdroj: zpracováno podle podnikových dokumentů

Nejvyššího komplexního využití dosáhl v dílně č. 2 CNC hydraulický ohraňovací lis, a to 92 %, což lze považovat za velmi vysoké procento využití. Nejnižší komplexní využití má za sledované období zakružovací stroj. Jeho průměrná míra využitelnosti docílila výše 8 %.

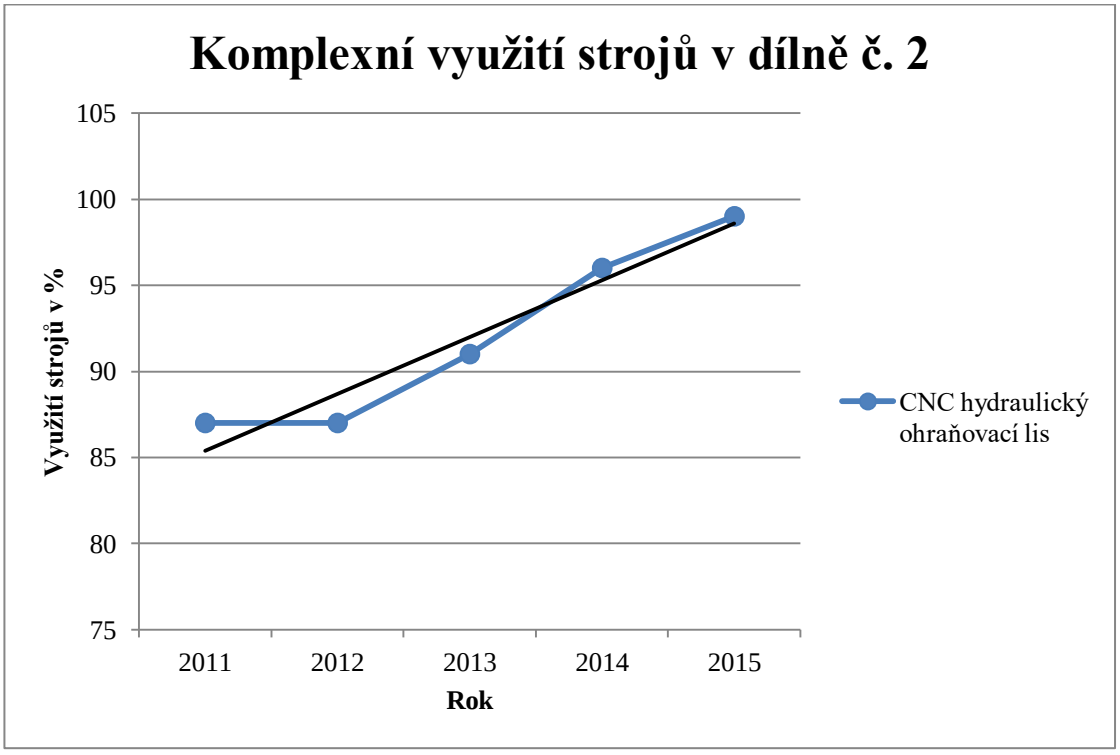

Obrázek č. 36: Grafické znázornění komplexního využití strojů v dílně č. 2 – maximální hodnota s trendem

Zdroj: zpracováno podle podnikových dokumentů

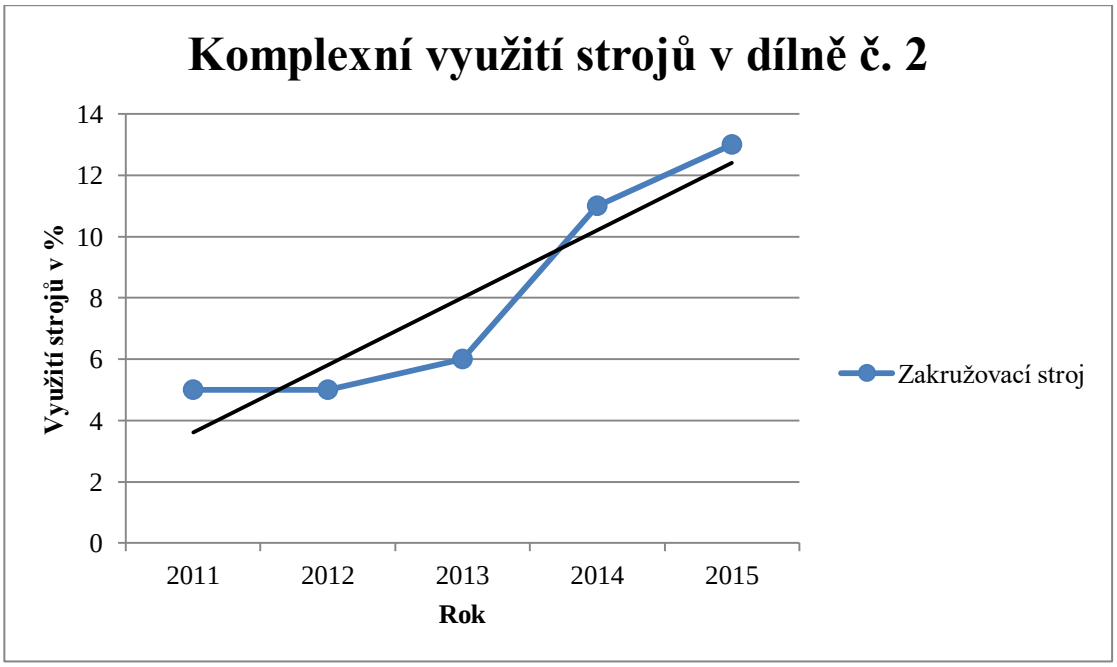

Obrázek č. 37: Grafické znázornění komplexního využití strojů v dílně č. 2 – minimální hodnota s trendem

Zdroj: zpracováno podle podnikových dokumentů

Výše zobrazené grafy ukazují stroje s maximální a minimální hodnotou komplexního využití za sledované období. Nejvyššího využití dosáhl CNC hydraulický ohraňovací lis, naopak nejnižšího zakružovací stroj. Obě dvě výrobní zařízení zaznamenaly během let jen lehké výkyvy.

Komplexní využití strojů v dílně č. 2 lze celkově hodnotit za velmi dobré. Hodnoty se zde pohybují, s výjimkou zakružovacího stroje, od 72 % do 92 %.

10 SHRUNUTÍ

Dle analýzy extenzivního, intenzivního a komplexního využití strojů společnosti T M T spol. s r. o. Chrudim autorka, v této části bakalářské práce, zhodnotí využití strojů této firmy.

Tabulka č. 13: Celkové využití DHM v dílně č. 1 mezi lety 2011 až 2015 (v %)

Stroj	**Celkové využití**		
	Extenzivní	Intenzivní	Komplexní
Horizontální frézka	94	78	73
Soustruh	96	97	93
CNC frézka	98	92	98
Pásová pila na kov	85	96	82
Kotoučová pila	17	45	8
Laser	97	101	98

Zdroj: zpracováno podle podnikových dokumentů

Tabulka č. 14: Celkové využití DHM v dílně č. 2 mezi lety 2011 až 2015 (v %)

Stroj	**Celkové využití**		
	Extenzivní	Intenzivní	Komplexní
Zakružovací stroj	11	68	8
Boschert	95	95	91
Ohraňovací lis	85	83	86
Brousicí stroj	95	92	87
Hydraulické prostřihovadlo	84	86	72
CNC hydraulický ohraňovací lis	98	94	92

Zdroj: zpracováno podle podnikových dokumentů

10.1 Extenzivní využívání

Extenzivní využívání strojů v obou dílnách lze za sledované období považovat za velmi dobré. Hodnoty se zde pohybovaly od 11 % do 98 %. Hlavním důvodem vysoké úrovně je výrazný vzestup využití jednotlivých strojů a ekonomický růst firmy. Nižší hodnoty extenzivního využívání je možné vypozorovat pouze u strojů, které opracovávají speciální druh materiálu. Tyto stroje se tedy používají pouze na omezené operace zpracování jednotlivých komponentů výrobků.

10.2 Intenzivní využívání

Intenzivní využívání strojů obou dílen má, stejně jako extenzivní využívání, poměrně vysokou úroveň. Hodnoty ve sledovaném období dosahují rozmezí 45 % až 101 %. Nízké procento intenzivní využitelnosti je způsobeno tím, že je daný stroj využíván pouze okrajově na některé komponenty, které se na celkové kompletaci dopravníků a dopravníkových technologií podílejí jen malou měrou. Za sledované období mělo intenzivní využívání jen drobné výkyvy.

10.3 Komplexní využívání

Analýza komplexního využívání dlouhodobého hmotného majetku byla zhotovena z dat extenzivního a intenzivního využívání DHM. Výsledky analýzy lze považovat za velmi dobré, hodnoty se zde pohybují od 8 % do 98 %.

11 DOPORUČENÍ

Na základě analýz, které autorka provedla, je extenzivní, intenzivní i komplexní využití strojů ve společnosti T M T spol. s r. o. Chrudim na velmi dobré úrovni. Důvod menší využitelnosti některých strojních zařízení je opodstatněný. Spočívá v tom, že využívání těchto strojů je pouze okrajové, nicméně nezbytné pro zajištění hladkého průběhu zakázek s podílem hliníkových profilů. Pokud by společnost tyto stroje prodala, velmi by jí chyběly a musela by na práce, které se prováděly na těchto strojích, využívat specializované kooperující společnosti. To by s sebou ovšem přineslo náklady na dopravu, administrativní zajištění, kontrolu a logistiku, ale zejména časové narušení technologického procesu výroby, s ohrožením konečného termínu dodání zákazníkovi.

Autorka by společnosti doporučila analyzovat možnost rozšíření své činnosti o práce na méně využívaných strojích vyhledáváním zákazníků, kteří mají požadavek vyrábět z materiálů, které se na těchto strojních zařízeních opracovávají. Dále by doporučila nabídnout práce a speciální výkony na těchto strojích jiným společnostem, podnikajících ve stejném oboru

U zařízení laser je intenzivní využití velmi vysoké, proto autorka doporučuje společnosti T M T spol. s r. o. Chrudim využít této příznivé situace a zvážit, vzhledem k množství uzavřených zakázek, zavedení druhé pracovní směny na tomto zařízení.

ZÁVĚR

Cílem bakalářské práce bylo zhodnotit využití dlouhodobého hmotného majetku společnosti T M T spol. s r. o. Chrudim z hlediska extenzivního, intenzivního a komplexního využití. Autorka si k analýze vybrala dvě dílny, které jsou využívány pro výrobu dílčích komponentů pro pásové dopravníky kusového materiálu, dopravníky sypkých materiálů, dopravníkových linek, válečkových dopravníků, řetězových a řemenných dopravníků, robotizovaných pracovišť a ocelových konstrukcí.

Analýza byla vyhotovena podle interních podnikových dat, které byly autorce poskytnuty managementem společnosti. Na základě výsledků analýzy autorka zhodnotila využívání strojů a následně doporučila opatření pro podnik.

V teoretické části se autorka zaměřila na rozvahu a její strukturu, dále vysvětlila pojmy aktiva a pasiva. Následně uvedla členění a ukazatele využití aktiv. Byla také rozebrána charakteristika dlouhodobého hmotného majetku, tedy hlavního obsahu praktické části. Autorka také uvedla kritéria pro posuzování práce a teoretické poznatky o podniku a výrobní činnosti.

Druhý oddíl bakalářské práce je zaměřen na praktickou část. Na jejím začátku byla představena společnost T M T spol. s r. o. Chrudim. Autorka zde uvedla hospodářské výsledky společnosti, organizační strukturu, údaje o zaměstnancích společnosti a výrobní program. Dále je uveden přehled aktiv a popis jednotlivých strojů a strojních zařízení, které si autorka ke své analýze vybrala. Následuje konkrétní analýza extenzivního, intenzivního a komplexního využití strojů.

Autorka zhodnotila stav využívání dlouhodobého hmotného majetku ve společnosti T M T spol. s r. o. Chrudim a navrhla opatření, kterými se společnost může v budoucnu řídit. Těmito prostředky může společnost zlepšit využití strojů, a tím ušetřit náklady a zvýšit svůj hospodářský zisk.

POUŽITÁ LITERATURA

1. KOŽENÁ, Marcela. Podniková ekonomika: distanční opora. Vyd. 2. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2010, 115 s. ISBN 978-80-7395-313-3, str. 7.
2. LUŇÁČEK, Jiří a Tomáš HERALECKÝ. *Optimalizace podnikových aktivit*. Ostrava: Key Publishing, 2009. Ekonomie (Key Publishing). ISBN 978-80-7418-043-9, str. 77.
3. SYNEK, Miloslav a Eva KISLINGEROVÁ. *Podniková ekonomika*. 5., přeprac. a dopl. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7400-336-3, str. 180.
4. SYNEK, Miloslav a Eva KISLINGEROVÁ. *Podniková ekonomika*. 5., přeprac. a dopl. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7400-336-3, str. 174.
5. *SYNEK, Miloslav a Eva KISLINGEROVÁ. Podniková ekonomika. 6., přeprac. a dopl. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2015. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7400-274-8, str. 145.*
6. *SYNEK, Miloslav a Eva KISLINGEROVÁ. Podniková ekonomika. 6., přeprac. a dopl. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2015. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7400-274-8, str. 145.*
7. *SYNEK, Miloslav. Manažerská ekonomika. 5., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Grada, 2011. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-3494-1, str. 62.*
8. *ŠTOHL, Pavel. Učebnice účetnictví 2011: pro střední školy a veřejnost. 12., upr. vyd. Znojmo: Pavel Štohl, 2011. ISBN 978-80-87237-35-9, str. 38.*
9. Testy z účetnictví. In: WWW.TESTYZUCENTICTVI.CZ [online]. 01.03.2013 [cit. 2016-12-18] Dostupné z: http://www.testyzucetnictvi.cz/slovnicek-ucetnich-pojmu.php?pojem=obezna-aktiva